БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 190 (10558) | 1964 оной августын 12, среда | Сэн 2 мүнгэн

Хонишодой эгээ түрүүшын зорилго

МАЛШАН байhан аад, ниитынгээ мал соо ороод, тэрэ малшан, хүн зоной харahaар байтарнь, захаhaaнь абаад хюдажа, 30—40 процентыень haлгаажархиба гэлэй. Тиигэhэн мүртөө тэрэ малшаншье, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэшье ямаршье харюусалга амасаагүй үлэшоо. Энэнь нэгэшье жэл бэшэ, харин хэдэн жэл соо үргэлжэлжэ байха юм.

— Үгы даа, нимэ юумэн гэжэ хаана байха hэм,— гэжэ та, уншагшад, хэлэхэ байхат.

Зүб даа, эгээ нимэ юумэншье байхагүй юм бэзэ. Теэд жэл бүхэндэ малайнгаа 30—40 процентыень өөhэдынгөө зэмээр hубайруулжа, хэдэн зуу мянган малаа дутуу абажа байхадаа дээрэ хэлэгдэhэнhээ юрэдөө юугээр ондоо болоноб! hүүлэй дүрбэн жэл соо Хяагтын управлениин колхоз, совхозууд 100 хонин бүриhөө 60-haa олон бэшэ хурьгадые абаhан байна. Тиихэдэ энэ управлениин «Эрдэм» колхоз ороййдоо 37 хурьга амидыгаар түлжүүлжэ абаа. Хориин, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай үйлэдбэриин управлениинүүдэй хэдэ хэдэн колхозууд 100 хониhоо 60—65-haa дээшэ бэшэ хурьгадые абана. Хонидой hубайрhан, түлэй гарзалhан дээрэhээ колхоз, совхозууд тон ехэ гээлтэдэ ороно. Тиигээд энэ ехэ гарза гай хэhэн ябадалда зэмэтэй хүнүүд ехэнхидээл ямаршье харюусалга амасангүй үлэшэдэг байна бшуу.

100 хонин бүхэнhөө үсөөн хурьгадые абадаг байhан ушараа зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд, зоотехническэ мэргэжэлтэд үбhэ тэжээлээр дутамаг байhанаараа шалтагаалха хэбэртэй байдаг. Үнэн дээрээ үбhэ тэжээл ехэл удха шанартай юм бэзэ. Энээниие хэн арсаха байхаб. Зүгөөр эрхим hайн дүршэлтэй хонишоднай бэшэ бэшэ хонишодтоёо тон адли эрхэ байдалтай байhаншье haa, 100 хониhoo 100 гаран хурьгадые абажа байна. Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ш. Цыремпилова, Борьёогой «Коммунизм» колхозой хонишон Г. Цыремпилова, Тарбагатайн «Искра» колхозой хонишон И. Мясников жэл бүхэндэ гайхамшаг амжалтануудые туйлана. Эдэнэй болон бусад түрүү хонишодой дүй дүршэлhөө харахада, ухуулэнгүйгөөр олон хурьга абаха гээшэ тэжээлhээ гадна хонидоо хэр зэргэ ороондо бэлэдхэнэб, искусственна үрэжүүлгые хэр эмхитэйгээр, ямар шанартайгаар хэнэб, хурьгадаа хэзээ абанаб,—эдэ бүгэдэhөө дулдыдадаг байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, хонин бүхэнhөө хурьга абаха гээшэ хониной хурьгалжа эхилhэн хойно бэшэ, харин бүри эртээр, бэлшээриин үедэ, ороонoй үедэ шиидхэгдэнэ.

Иимэ байхада мүнөө үе, хонидоо ороондо оруулжа эхилhэн үе, эгээ харюусалгатай саг болоно. Хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ ябадалаа хонишод манай «тарилгын кампани» гэжэ дэмы нэрлэдэг бэшэ бшуу.

Энэ жэл малаа олошоруулха хэрэгтэ ехэл зохид таарамжатай гэхэдэ зүб. Үбhэ ногоо, шэмэтэй болон концентрированнэ тэжээл бүхэли жэлдээ хүрэхөөр бэлэдхэхэ арга хаа хаанагүй бии. Хонидто тэжээл бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хамагай түрүүндэ хонишод өөhэдөө хэжэ байна. Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой, Хэжэнгын совхозой, Яруунын «Коммунизм» колхозой ажахын тоосоото бригаданууд жэлэйнгээ үбhэ абажархёод байна гэжэ дуулдана. Мүн бэшэ бэшэ нютагуудhaашье редакцидамнай баярламаар мэдээсэлнүүд ерэнэ. Баhа силосно ургамалнууд, таряа талханай ургаса юрэнхыдөө жэгдэ hайн. Иимэ болохолоороо, малдаа тэжээл бэлэдхэхэ хэрэг шиидхэгдэхэ ушартай. hайн ургаhан ногоое үбhэн болгохын тулада, поли дээрэ байhан кукурузые силос болгохын тулада, талха таряагаа амбаартаа оруулжа абахын тулада нилээдхэн ехэ ажал оролдолго гаргагдаха ёhотой байhаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Иимэ урагшатай жэлэй болоно байхада хонишон бүхэнэй эгээ түрүүшын, эгээ харюусалгатай зорилгонь хадаа хонидоо искусственна ёhoop тон эмхитэйгээр, үндэр hайн шанартайгаар үрэжүүлхэ ябадал болоно.

Иигэхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Нэгэдэхеэр, ороондо оруулагдаха хонидойнгоо, тэрэ тоодо түлгэнүүдэй тооe тодорхойлхо шухала. Зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үбэлдөө, түл абалгын үедэ, hanaa амар hyyxa гэжэ, мүнөө ороондо оруулагдаха хонидойнгоо тооe үсөөн болгохо, муу haйниие нь илгажа мяханда тушааха гэhэн hэдэлгэ гаргана. Иимэ ябадал эрид шангаар буруушаагдаха ёhотой. Ажахы бүхэндэ мүнөө дээрээ hайн тарагалаагүй, тиимэ хадаа ороондо оруулагдахаар бэлэн болоогүй хонид, илангаяа түлгэд, бии юм бэзэ даа. Теэд эдэниие haлгааха бэшэ, харин илгажа абаад, үсөө үсөөнөөр отара болгожо, hайн бэлшээридэ гаргаха, тарагалуулха хэрэгтэй. Хамагай түрүүндэ энэ илгагдаhан хонидые дүй дүршэлтэй, үнэн сэхэ хүнүүдтэ тушаажа үгэхэ шухала. Нэгэ хоёр hapa соо иимэ хонидые ёhото hайнаар адуулаад, тэжээл юумыень нэмэжэ үгөөд байгаа haa, оройхон ороондо оруулжа болохо бшуу.

Хоёрдохёор, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгые эмхидхэхэ түсэб тодоор, бүхы талаарнь бодомжолжо табиха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ искусственна үрэжүүлгын станциинуудай, мэргэжэлтэдэй үүргэ илангаяа ехэ. Эдэнэр миин юрэнхы заабари үгэhэн болоод хонишодой хажуугаар ябасагаахa бэшэ, харин үрэжүүлгын хэрэгые өөhэдынгөө гарта абаха, өөhэдөө үрэжүүлгэ хэлсэхэ уялгатай. hайн hайн мэргэжэлтэд эгээл иигэжэ хүдэлмэрилдэг байна ха юм. Эдэнэр үрэжүүлгэеэ өөhэдөө хэнэ, үрэжүүлгэ хэхэ хүнүүдые hургана, үрэжүүлгын шанар үдэр бүри шалгана. Иимэ байхадаа хонин юундэ hубайрха бэлэй. Гадна, ажахы бүхэн элдэб хараалагдаагүй ушарнуудай тохёолдошоо haaнь, хонидоо үрэжүүлэнгүй үлэшэхэгүйн тулада хэдэн резервнэ хусатай байха ёhотой. Эдэ хусанууд хожомынь хээлитэйгүй үлэhэн хонидтоо табихадань бahал хэрэгтэй болохо.

Гурбадахяар, искусственна үрэжүүлгэ хэхэдээ хонидоо ямар сагта—үбэлдөө гү, али хабартаа—хурьгалуулха түсэб зохёоходоо алдаан хойрог, хайша хэрэг ябадал гаргажа огто болохогүй. Манай Буряад ороной оршон байдалда хурьгадые үбэлдөө абахада эгээл hайн байдаг гэжэ түрүү хонишод, фермэнүүд, ажахынууд гэршэлнэ. Гэбэшье хаа хаанагүй, ямаршье ушарта хурьгадаа үбэл абагты гэхэ болоо юм haa, тон буруу гэжэ hая болоhон мэргэжэлтэдэй республиканска суглаан дээрэ тусгаар тэмдэглэгдэhэн. Хонидоо ямар сагта—үбэл гү, али хабар гү—хурьгалуулха ябадал тодорхойлходоо колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоотехническэ болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд алиншье талыень hайтар бодожо, хараалжа үзэхэ уялгатай. Хэрбээ бүхы хонидоо үбэлдөө хурьгалуулхаар бэлэн бэшэ, дулаан байра дутуутай, үбhэ тэжээлээр ядаруушаг байгдаа haaнь, тэдэниие заатагүйл үбэл хурьга абагты гэжэ хэн баалаха hэм. Тиимэ хадань хэды отарада үбэл хурьга абахаб, хэды отарада хабар абахаб гэжэ эгээ мүнөө тодорхойлхо шухала.

Эдэ бүхы бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хуу баран хэгдээд байхада **хонин бүриhөө хурьга заатагүй абаха гэhэн зорилго бүримүhэн хонишодhoo, техник-үрэжүүлэгшэд hээ дулдыдаха болоно.** Манай олонхи хонишод бэрхэ hайн, үнэн сэхэ, ажал хүдэлмэридөө дуратай, шударгы хүнүүд даа. Гэбэшье хонишодой дунда элдэбын зон дайралдадаг, зариманиинь архинша, зайгуулшье улад байдаг. Иимэ хүнүүдтэ хонин ажалые найдажа яажа болохоб. Эгээл мүнөө хонишодой кадрнуудые дахин дахин хаража үзэхэ хэрэгтэй. Эгээл бэрхэ hайн, үнэн сэхэ, хони хурьгатта дуратай хүнүүдые хонидто оруулха шухала.

Хонидоо үсхэхэ, олошоруулха зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партиина организацинууд эрхим hайн хонишод, техник-осеменаторнуудые урмашуулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалха ушартай. hайнаар, олоор хурьга абаhан хүнүүдтэ үндэр салин, нэмэлтэ түлбэри үгэхэ байна. Илангаяа энэ нэмэлтэ түлбэриин мүнгөөр бэшэ, харин хони хурьгаар үгэхэдэ үлүү урматай байдаг гэжэ түрүү колхозуудай, совхозуудай жэшээ харуулна. **hайн ажалайнгаа түлөө hайн түлбэри абаха, эршэмтэй ажалайнгаа түлөө соло магтаалда хүртэхэ гээшэ хүниие эгээл ехээр урмашуулдаг.**

Хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлгын кампани тэжээл бэлэдхэлгэтэй, таряа хуряалгатай, гүрэндэ талха тушаалгатай зэргэшэхэ байна. Иимэ хадань үйлэдбэриин управлениинүүд, хүдөөгэй партиина комитедүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүхы шухалын шухала кампаниинуудые зохилдуулан ябуулхын тулада тон эмхитэйгээр ажал хүтэлбэриеэ бэелүүлхэ уялгатай.

Мүнөө хонишодой урда өөhэдынгөө «тарилгын кампаниие» амжалтатайгаар үнгэргэхэhөө ондоо шухала, харюусалгатай ажал гэжэ байхагүй. Хонин бүхэнhөө хурьга абажа гарзалуулангүйгөөр түлжөөхэ зорилго мүнөө шиидхэгдэжэ байна. Энэ зорилгоёо урагшатай hайнаар дүүргэжэ, хонишон бүхэмнай интенсификациин жэлэй үшөө нэгэ харюусалгатай шалгалтые амжалтатайгаар дабажа гараг лэ!

ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ЭХИЛБЭШЬЕ, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ ХҮСЭТЭЙГӨӨР ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛХЭ ШУХАЛА

★ ★

ГРАФИГhAA УРИДШАЛАН

Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 1,5 дахин дүүргэхэ гэhэн Яруунын управлениин ажахынуудай үүсхэлые манай совхозой ажалшад дэмжэжэ, энэ жэлдэ ниитынгээ адууhа малые үбhэ тэжээлээр хүсэд хангаха зорилго урдаа табинхай. Бүхы дээрээ 13 мянган центнер үбhэ, 3 мянган центнер зелёнко болон бусад тэжээл бэлэдэн абахабди.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула үбhэ хуряалгые бэлэдхэлтэйгээр угтаhан байгаабди. Морин косилка, асаармуур, трактор машинануудnай hайнаар заhабарилагдажа, хүдэлмэриин үедэ ямаршье haалта хүргөөгүй. Гадна социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажал хэрэгнай урагшатайтаар бүтээгдэжэ байна. Августын 1-нэй байдалаар совхознай түсэбэй ёhoop 4930 центнерэй орондо 5163 центнер үбhэ хуряажа абаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүд 10 хоноод лэ гаргагдажа байдаг. Июль hарын hүүлшын 10 хоногой дүн гаргахада нүхэр А. Ивановой даадаг звено түрүү hуури эзэлээ. Эндэ 15 хүн ажалладаг, 10 хоног соо 900 центнер үбhэ hурилөө. Түргэн зуураар, hайн шанартайгаар үбhэсэ хуряаhанайнгаа түлөө тус звеногойхид ажалайнгаа түлөөhэн дээрэ үшөө 135 түхэриг нэмэлтэ түлөөhэ абаhан байха юм. Нүхэр Ивановой хүтэлбэрилдэг звено хуряалгын эхинhээ хойшо hайнаар ажаллана. Энэ жэлдэ 2200 центнер бэлэдхэхын орондо 1500 центнер үбhэ hурилөө.

Хүдэлмэри дээрэ шэнэ, түрүү арга хэрэглэхын тулада звеное даагша нүхэр Иванов ехэ оролдолго гаргаа. Мүнөө жэлдэ 52 hури сана дээрэ hурилэгдөө. Тэрэниие нь үбэлэй сагта малай фермэнүүдтэ зөөхэдэ ажалынь горитой хүнгэрхэ ха юм. Тиихэдэ эндэхид соможо абаhан hуринуудаа малда эдюулхэгүйн тулада хашаалжа, хорёолжо абаад байна.

Звеногойхид отделениингээ түб тосхонhоо 60 модоной газарта байдагшье haa, сүлөөтэй сагаа хүхюунээр үнгэргэнэ. Тэндэхид радиоприёмниггой, шатар, даам наадаха аргатай. Газетэ, журналнууд асарагдадаг. Хирэ болоод hонирхолтой лекцинүүдые шагнадаг. hаяхан республикын «Знани» бүлгэмhөө лектор нүхэр Баймин ерэжэ, уласхоорондын байдал тухай лекци уншаба.

Үбhэнэй хүдэлмэритэй суг хамта силос дарагдажа байнхай. Үнгэрhэн хабар манай совхоздо ороohо таряан, горох таригдаhан байгаа. Мүнөө тэрэнэй холисоор 800 гаран тонно силос дараабди. Мүн hаяын үдэрнүүдтэ кукуруза хадагдажа, силос даратдажа эхилхэнь.

Ж. ДАМБАЕВ,
Хориин управлениин Хүрбын совхозой парткомой секретарь.

★★★

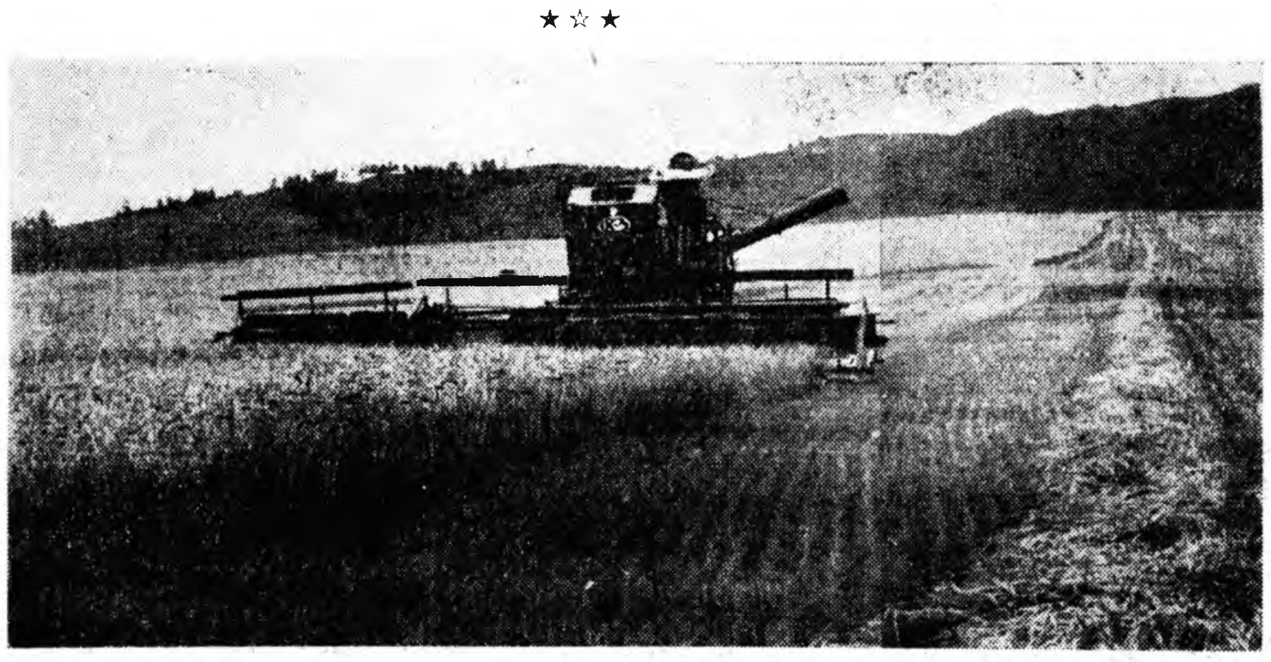

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой коллектив байгша ондо hайн ургаса ургуулаа. Тус колхозой гурбан бригаданuудта комбайнууд таряа баал болгон хадажа байна. Зураг дээрэ: Гомбожап Рабсалов комбайнаар таряа баал болгон хадажа ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЕХЭ ТАМАРАЛГЫН ЭХИН

Үржэдэр, августын 6-да, таряа хадалга эхилжэ, нютагаймнай эрхим механизаторнууд Гомбожап Рабсалов Заята Васильев хоёр шэб шэнэхэн шэрэтэй «ЖБН-10» түхэлэй жатка урдаа шаттагалhан «СК-3» комбайнуудаараа үдхэн, үндэр шэниисын таряалан дээрэ түрүүшын мүр гаргажа ороо.

— Эндэhээ гектарай сохом 10—13 центнер ороohон гараха байха,—гээд комбайнер Гомбожап Рабсалов хөөрэнэ.

Эгээн түрүүн Дээдэ-Дэби гэжэ газарта хабар эртэ таригдаhан хүрэнгын шэниисэ хадагдажа эхилээ. Мүн тэндэ энэ үдэрhөө механизатор Николай Митапов «ЖР-4,9» жаткаар сабшажа оробо. Тиигэжэ эдэ гурбан агрегат түрүүшын нэгэ үдэр соо 45 гектар тухай таряа баал болгоо.

Гол ехэ таряалантай ургасын эдеэшэжэ эхилхэлээр комбайн, жаткануудай үшөө 6 агрегат таряа амяарлан хадажа захалха юм.

Мүнөө амяарлан хадагдаха бүхы таряалангай заха, хярхаг хуу сабшагдажа, загуун загуунаар таhалагдаад, агрегадуудай ороохо мүрнүүд гаргагдаа. Юрэдөөл хадажал оро гэмэ бэлэн болонхой. Байгша ондо колхознай бүхыдөө 6.200 гектар шэниисынгээ ехэнхиень амяарлан хадаха, хуряаха юм.

Тиимэhээ ургасын эдеэшэжэ эхилэмсээр нэгэшье үдэр гээнгүй, урда урдынхиhaa эртэ хадажа ороhоной ашаар hүүлэй hүүлдэ шүүжэл haлаха байхабди.

Н. БАДМАЕВ,
XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.
Хяагтын үйлэдбэриин управлени.

ХҮСЭТЭ ТЕХНИКЭ АШАТАЙ

Бэшүүрэй совхозой 2-дохи отделениин сабшалан бүхыдөө үhалагдадаг юм. Энэ жэлдэ дүршэлтэй луговодууд Э. Б. Санжицыренов, Ц-Ж. Цибудеев, Б. С. Санжиев гэгшэд оролдосотойгоор ажаллаа. Эдэ луговодуудай даадаг сабшалан дээрэhээ дунда зэргээр га бүриин 16,5 центнер гэхэ гү, али бүхыдөө 11 мянга гаран центнер үбhэ ногоон хуряагдахаар хараалагдана.

Үбhэ хуряалгада луговодууд өөhэдөө хабаадалсадаг юм. Нүхэд Ц-Ж. Цибудеев, Б. С. Санжиев гэгшэд үбhэ hурилэлгэдэ ажаллажа, бүгэдэндэ жэшээ харуулна. Эндэ hургуулиин hурагшадшье олон. Потанинай 8 жэлэй hургуулиин hурагшад Ц. Бадмажапова, Ц. Цыбикдоржиева, Д. Дашиева, Х. Дондубон, В. Намсараев болон бусад зунайнгаа амаралтын үедэ совхоздоо туhа хүргэхэ гэжэ шиидээд, hайнаар ажаллажа байна.

Д. ТОГОШИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Мухар-Шэбэр.

Н. С. ХРУЩЕВ Башкири ерэбэ

УФА, августын 10. (ТАСС). Орон соогуураа аяншалжа ябаhан Н. С. Хрущев мүнөөдэр Башкириин Автономито Республикада ерэбэ.

Поездынь эгээн түрүүн Туймази хотодо ерэжэ зогсобо. Энэнь республикын промышленна болон хүдөө ажахын районой түб хотонь юм.

КИПРЭЙ УРДАhAA ХЭГДЭДЭГ СЭРЭГЭЙ ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БОЛЮУЛХА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Турциин республикын премьер-министр Исмет Иненюдэ телеграмма эльгээбэ. Кипрэй республикада эсэргүү хэдэг сэрэгэй ябуулгануудаа болюулхыень Турциин республикын правительствые тэрэ телеграмма соогоо уряална. Үндэhэ яhатанай хоорондохи харилсаанай орёо бэрхэ асуудалнуудые буу зэбсэгэй хүсөөр шиидхэхэ гээшэ бүтэхэгүй юм гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэнэ.

Өөhэдынгөө оронуудай асуудалнуудые Кипрэй хүн зон —турка-киприодуудшье, грек-киприодуудшье гадаадын оронуудай хамааралгагүйгөөр өөhэдөө шиидхэхэ ёhотой гэжэ телеграмма соо хэлэгдэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гэшүүн, бүрин эрхэтэ гүрэн болохно Кипрэй республикада сэрэгэй добтолго хэhэнэйнгээ түлөө Турциин талынхид харюусаха ёhотой гэжэ Советскэ правительствын толгойлогшо хэлэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организаци хадаа Кипр дээрэхи шуhата дайе болюулжа, амгалан байдалай хэрэгтэ саашадаа аюул тохёолдуулха ябадалые болюулхын тула али бүхы хэмжээ абаха ёhотой гэжэ Н. С. Хрущев ООН-ой Генеральна секретарь У Танда эльгээhэн телеграмма соогоо тэмдэглэнэ. Кипрэй асуудалые амгалан ёhoop гуримшуулха зам хараалhан Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые тон түргэнөөр бэелүүлхын тула Генеральна секретарь али бүхы арга хэмжээнүүдые абаха бэзэ гэжэ найдажа байhан тухайгаа Н. С. Хрущев мэдүүлнэ.

(ТАСС).

КИПРhЭЭ ХОЛО БОЛОГТЫ!

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитет эб найрамдалай Бүгэдэ Кипрэй Соведтэ телеграмма эльгээбэ. Тэрэ телеграмма соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Кипрэй республикада Турциин сэрэгэйхидэй добтолhон тухай мэдээсэлые эб найрамдалай тала баримталагша совет хүнүүд тон ехээр hанаагаа зобожо, зэбүүрхэн уттаба. Кипр арадай эрхэ сүлөөе доромжолон, Дундада далайн зүүн тээ аюул тохёолдуулhан ёэзэрхэг түримхэй эдэ ябуулгануудые совет хүнүүд эрид шангаар буруушаана.

Кипрэй амгалан байhан город, тосхонуудта Турциин самолёдуудай бузар муухайгаар добтолhониинь НАТО-гой булимтаралгын түсэбүүдтэй нягта холбоотой байна гэжэ мүнөө элирэнхэй. НАТО болбол Кипрэй бэеэ даанхай байдалые болюулха зорилготой юм. Кипрэй зондо бэрхэшээл тохёолдоhон мүнөө үедэ амгалан байдалай тала баримталагша совет хүнүүд иигэжэ мэдүүлнэ:

Энэ арал дээрэхи шуhата дайн болюулагдажа, эб найрамдал, амгалан байдал дахин тогтоогдохо ёhотой!

Кипрhээ холо бологты!

(ТАСС).

ХОЙТО-ОСЕТИИН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙН БАЯРАЙ СУГЛААН ДЭЭРЭ нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэhэн үгэhөө

Мүнөөдэр Хойто-Осетиин хүдэлмэришэд, колхозникууд, интеллигенци, бүхы ажалшад 1936 ондо Автономито Социалис Республика болгогдоhон Хойто-Осетинскэ Автономито Областиин тогтоогдоhoop 40 жэлэй ойе — баяр баясхаланта ехэхэн hайндэрөө тэмдэглэжэ байна гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэбэ. Танай hайндэр болбол коммунизм байгуулгын замаар нэгэн нягта жагсаалтайгаар дабшадаг Советскэ Союзай бүхы арадуудай hайндэр мүн.

Баярай суглаанда хабаадагшадые, мүн тэдэнэй үмэнэ республикын бүхы ажалшадые алдарта ойтойнь дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммунис партиин, Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэhөө Никита Сергеевич үнэн зүрхэнhөө амаршална. Ажахын болон соёл культурынгаа байгуулалтада утаа ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө танай республикада эгээн дээдын шан — Ленинэй орден барюулhандаа илангаяа баяртайб гэжэ Н. С. Хрущев хэлэнэ.

Хойто-Осетиин арад зон алдарта, ехэхэн замаар ябажа гараа гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэнэ. Ажалша осетинууд Коммунис парти байгуулhан агуу ехэ вождь Владимир Ильич Ленин түрүүтэйгээр Коммунис партиин хүтэлбэреэр ородуудтай, мүн олонациональна манай ороной бусад арадуудтай гар гараа барилсан ябажа, ангиин болон национальна дарлалтаhaa сүлөөрхын түлөө зоримгойгоор тэмсээ. Агуу ехэ Октябриин социалис революци материальна болон сэдьхэл бодолойнгоо хүсые бүхы талаарнь бадаруулха замые Осетиин арадта, манай ороной бүхы арадуудта олгоо.

Фашис алуургшадта эсэргүү тэмсэхэдээ, Осетиин хүбүүд, басагад бүхы совет арадтайгаа хамта тон ехэ баатаршалга гаргаа гэжэ Никита Сергеевич хэлэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ харуулhан баатаршалгаараа Осетиин арад омогорхохо эрхэтэй байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн соогуур баатаршалга гаргаhанайнь түлөө Осетиин арадай 53 хүбүүдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Совет засагай жэлнүүдтэ Хойто-Осети экономическа болон культурна хүгжэлтынгөө талаар холо урагшаа дабшаа гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев тэмдэглэнэ. Мүнөө Хойто-Осети ехээр хүгжэhэн промышленностьтай, хүдөө ажахытай, haлбаран мандаhан социалис ёhоной соёл культуратай түрүү автономито республика болонхой. Хойто-Осетиин ажалшад долоон жэлэй түсэбые болзорhoонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ ябана гэжэ тэмдэглэхэдэ аятай hайн байна гээд Н. С. Хрущев хэлэбэ.

Хойто-Осетиин, мүн манай ороной аха дүү бусад республиканууудай амжалтанууд Ленинэй национальна политикын илан мандаhые эли тодоор гэршэлнэ гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Ленинэй национальна политикые манай парти эрид сэхээр оата шууд бэелүүлдэг юм.

Манай промышленность долоон жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна гэжэ Н. С. Хрущев эхэ ороноингоо туйлалтануудые харуулха зуураа мэдээсэнэ. Хүдөө ажахымнай ехэхэн амжалта туйлаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ оронойнгоо хэдэ хэдэн районуудаар: Саратовска, Волгоградска, Ростовско областьнуудаар, Краснодарай хизаараар ябааб гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэнэ. Тиин мүнөө танай республикын ехэ найрта ерээд байнаб. Хрущев юундэ орон соогуураа ябахаяа бодоо гээшэб гэжэ буржуазин хэблэл мүнөө таажа ядаад байна. Элдэб тухайламжануудые дурдана. Тэдэнэйнь дунда нимэшье таамаг тухайламжа бии: Советскэ Союзда дахин ган гасуур болобо, ургаса гарабагүй гээшэ ха, тиигээд лэ Хрущев ямар районуудhaa талха таряа абахаб гэжэ харахаяа, Советскэ Союз ороohо таряа худалдажа абангүйгөөр нимэ байдалhaa гаража шадаха гээшэ гү гэжэ мэдэхэеэ тиишэ ошобо ха гэлсэнэ.

Иимэрхүү «хооhон үзэлшэдтэ» юун гэжэ хэлэлтэй гээшэб? Үнэхөөрөөшье талха таряанай ургаса харахаяа, ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй бэелүүлэгдэжэ байhан түрүүшын дүнгүүдые харахаяа, эгээн түрүүн өөhэдынгөө тон ехэ арга боломжонуудые хайшан гээд эрхим hайнаар хэрэглэхэбибди гэжэ арад зонтойгоо — колхозникуудтай, совхозуудай хүдэлмэришэдтэй, мэргэжэлтэдтэй, эрдэмтэдтэй, партиина хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэхын тула орон соогуураа ябанаб.

Минии ябаhан газараар хаа хаанагүй hайн ургаса гараад байhые харахада урматай байба даа. Заволжиин шэнэ газарта, Волгын баруун эрьедэ, мүн Дондо айхабтар hайн шэниисэ тон ехэ талмай дээрэ ургажа байхые харааб. Бүри hаяхан тэндэхи газарта миил хялгана ургажа байhан юм. Мүнөө арад зомнай шэнэ газар ашаглажа, урдань хооhон байhан газарhaa гектарай 20—25 центнер ороohо таряа абана. Тиин утэгжүүлгэ хэрэглээгүй байхада эды шэнээн ургаса абтана. Шэниисэ таридаг газараа утэгжүүлээ haaмнай, бүришье ехэ ургаса гараха байна.

Ороноймнай тон ехэ районууд — Саратовска, Волгоградска, Ростовско областьнууд, Краснодарай хизаар 200 миллион пүүд, энээнhээшье үлүү ороohо таряа гүрэндөө худалдаха юм гэжэ Никита Сергеевич хэлээ. Энэнь Поволжиин, Доной болон Кубаниин ажалшадай ехэхэн илалта болохо байна. Украинын колхозууд болон совхозууд талха таряа hайнаар бэлэдхэжэ байна. Августын 5 болотор энэ республика 500 миллион пүүд ороohо таряа гүрэндөө худалданхай. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 190 миллион пүүдээр ехэ болоно. Үзбегэй республика шалгаржа гараба. Үзбекистанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүри үhалагдадаг газарта ороohо таряанай баян ургаса абахын түлөө, бүри ехэ хлопок абадаг болохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлбэ. Тиин тэдэнэр ехэхэн амжалта туйлаа. Энэ республикын колхозууд болон совхозууд гүрэндөө 15 миллион пүүд ороohо таряа худалдаха түсэбтэй аад, 34 миллион пүүд ороohо таряа худалдаhан байна.

Би танай эндэhээ шэнэ газарай районуудта ошохоб гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэнэ. Шэнэ газар ашаглагшад энэ жэлдэ hайнаар хүдэлмэрилбэ. Миллиард пүүдhээ бага бэшэ ороohо таряа орондоо үгэхэбди, тэрэ тоодо Целиннэ хизаар 710—750 миллион пүүд ороohо таряа үгэхэ гэжэ Казахстанай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мэдүүлнэ. Нигээд hаяар Уралай, Сибириин талха таряан гүрэндэ орожо эхилхэ байна. Сибириин болон Уралай ажалшад мүнөө жэл амжалта туйлажа, ороноо баясуулха тухайгаа бahал мэдүүлнэд. Мүнөө жэлдэ бидэнэр өөhэдынгөө суглуулhан ороohо таряагаар эрилтээ сүм хангажа шадахабди, гүрэнэйнгөө нөөсые нилээд ехэ болгохобди гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ.

Тиимэhээ орон соогуураа ябахадаа, хилээмэ бэдэрнэ бэшэб, харин хүдөө ажахын үйлэдбэриие хайшан гээд бүри ашагтай болгохо тухай хүнүүдтэй зүбшэн хэлсэжэ ябанаб гээд Никита Сергеевич онсолон тэмдэглэнэ.

Байгша оной ноябрьда КПСС-эй ЦК-гай Пленум болохо тухай таанар мэдэнэт гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Тэрэ Пленум дээрэ элидхэл хэхэ гэжэ намда даалгагданхай. Орон соогуураа аяншалжа, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү хүнүүдтэй уулзажа ябаха зуураа, би элидхэлдээ бэлэдхэжэ байна гээшэб. Эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ, hонин юумэнүүдые олон хараа б.

Коммунис общество байгуулгын агуу ехэ зохёохы ажал хүдэлмэреэ эрхилхэ зуураа, бидэнэр уласхоорондын хэрэгүүд тухай, амгалан байдал бэхижүүлхын түлөө, дэлхэйн термоядерна дайе зайсуулхын түлөө тэмсэхэ шухала байhан тухай минутын тэдышье мартанагүйбди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлнэ. Ажал ябуулгынгаа али бүхы haлбаринуудтал адляар, энэ асуудалааршье манай парти В. И. Ленинэй зааhан замаар ябана. Марксизм-ленинизмын гол ёhонуудта үнэн сэхэ байдаг манай парти уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын түлөө, эб найрамдалай түлөө, демократиин түлөө, национальна талаараа бэеэ даанхай байхын түлөө, социализмын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдые нягтаар жагсаахын тула шухала бүхы юумэнүүдые хэдэг, саашадааншье хэхэ байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ хэлэбэ: «Коммунизмын илан мандаха харгы зам урдамнай үргэнөөр дэлгээтэй. Арюун нангин энэ зорилгоёо бүри түргэнөөр бэелүүлхын тула ганса юумэн хэрэгтэй: hайнаар ажаллаха, совет арадай шэн зоригто ажалай ашаар байгуулагдаад, амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байгаа түгэлдэр үйлэдбэрилэлынгөө хүсэнүүдые бодомжотой hайнаар ашаглаха хэрэгтэй».

(ТАСС).

ПОЛИТИЧЕСКЭ, ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ— АЖАХЫН АМЖАЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

Партийна комитедүүдэй секретарьнарай зүблөөнhөө

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие саашань хүгжөөлгэдэ партийна эхин организацинууд ямар үүргэ дүүргэхэ, ёhотой, тэдэнэй хүдэлмэри ямар байха ёhотойб? Соёл сурталай болон эмхидхэлэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые юугээр сэгнэхэб?

Иимэ асуудалаар үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудай секретарьнуудай орлогшонорой болон колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнуудай партиин обкомдо зарлагдаhан зүблөөн hаяхан болоо. Зүблөөн ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай партиин обкомой секретарь нүхэр **Д. Раднаевай**, парти доторой ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин дутуу дундануудые болон тэдэниие зайсуулха хэмжээнүүд гэhэн обкомой партийна организацинуудай таhагые даагша нүхэр **А. Бордоновой** элидхэлнүүдые зүбшэн хэлээ.

Элидхэлшэд, мүн үгэ хэлэhэн нүхэдүүд КПСС-эй ЦК-гай декабриин, февралиин Пленумуудай шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар партийна организацинуудай ябуулhан хүдэлмэриин дүн дүршэлые согсолхо зуураа, энээ гараhан дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлээ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадаа эрид түргөөр хүгжөөхэ материальна арга боломжонууд манай колхоз, совхозуудта гүйсэд бии: машина, техника элбэг олон, мэргэжэлтэй кадрнууд урган гараа. Тэрэшэлэн хүдэлмэриин хүтэлбэриие шангадхаhан табигдаhан ушар ажахын хүгжэлтэдэ эли болоод үзэгдэнэ.

Республикымнай хүдөө ажахы үнэтэ ургамалнуудай тарилгын талмайе нилээд ехээр үргэдхэжэ, оробоо тарая урданайхиhаа холо ехээр суглуулдаг, гүрэндэ тушаадаг болоо, мүн мал ажалай ашаг шэмэ гүрэндэ худалдаха уялгаа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Энэ хадаа үйлэдбэриин управленинүүдэй, партийна организацинуудай ниитэ-политическэ болон эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэриие hайжаруулhанай ашаг үрэ мүн.

Гэхэ зуура колхоз, совхозуудай түйлаhан амжалта үшөөшье ехэ байжа болохо байгаа. Тэд үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд, партийна эхин организацинууд ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ехэ арга боломжонуудые хүсэд дүүрэн ашаглангүй гэжэ зүблөөн тэмдэглэбэ. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ материальна зэбсэг хэрэглэлнүүд ехэ үүргэ дүүргэдэг байгаашье hаа, асаhай асаhа хамаг амжалта хүнүүдhээ, тэдэнэй оролдосотой ажалhаа дулдыдажа байдагынь ойлгосотой. Тиимэhээ хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие сагүргэлжэ ябуулха, тиигэжэ шэн габьяатай ажалда зоригжуулжа байха гээшэ партийна организацинуудай нэн түрүүшын уялга болодог. Энэ хадаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ тон шухала арга боломжонуудай нэгэн, амжалта түйлахын заатагүй эрхэ нүхэсэл болодог гэжэ зүблөөн дээрэ тон зүб ажаглалта хэгдэбэ.

Хүн hанаа дүүрэн, хүсэл зориг бадаранги байhадаа эдэбхи үүсхэлээ байлаг, бүтээсэ эхэтэйгээр ажалладаг. Партийна организацинуудай соёл сурталай бүхы хүдэлмэри хүн зоной hайн дура хүсэлые бадараажа, зоригжуулжа байха ушартай. Үсөөн үгөөр хэлэбэл, ажахын хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэлтэдэ соёл сурталай талаар үндэhэ hуури табиха хэрэгтэй. Тиихэдэ энэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые ажахын амжалтаар, түсэб уялгануудай дүүргэлтын хэмжээгээр сэгнэхэ шухала.

Энэ талаар абажа хараха болоо hаа, олохон парткомуудай, илангаяа партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри ехэхэн дутуутай. Хэрбээ олон колхоз, совхозуудта илангаяа мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха уялгануудай дүүргэгдэдэггүй, малай гарзалха, тоо толгойнь олошорхогүй байhан ушарай гол шалтагаануудай нэгые дурдаха болоо hаа, партийна организацинууд эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэреэ hуладхаагаа, зарим ушарта энэ гол шухала хэрэгтэ ёhо тэдыгээр, хайша хэрэгээр хандаха ябадал үзэгдэнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Энээнhээ уламжалан парткомуудай, илангаяа партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай уялга болон үүргэ тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо. Зарим газарта партийна организациин секретарь хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхын орондо хамаг хүсэл оролдолгоёо ажахын асуудалда зорюулжа, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй уялгые дүүргэдэг байhан тухай зүблөөндэ хабаадагшад шүүмжэлээ.

Партийна организациин, тэрэнэй секретариин шухалын шухала уялга гэбэл, коммунистнуудые ажахын шиидхэхы hалбаринуудта шалан табиха, тэдэнэй ударидахы үүргые дээшэлүүлхэ хойноhоо оролдожо байха, партиин, гүрэнэй дээдэ зургаануудай шиидхэбэринүүдые хүн зондо хүргэхын тула ойлгуулжа, политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёhотой болоно. Энэ талаар партийна организацинууд соёл сурталай хүсэтэ зэбсэгүүдтэй юм. Агитколлективүүд, пропагандистнууд, кино, клуб, хэблэл гэхэ мэтэ нүлөө ехэтэй, туршагдаhан хүсэнүүдые зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Энэ хадаа партийна хүдэлмэрилэгшэдэй сэхэ уялга мүн.

Хаана эдэ зэбсэгүүдые зүбөөр хэрэглэдэг, ниитэ политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулдаг, тэндэ ажахын амжалта заатагүй түйлагдадаг. Захаминай «Байгал», Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Улаан-Үдын управлениин «Коммунизм» колхозуудай, Задын Октябрьска совхозой партийна организацинууд имагтал соёл сурталай хүдэлмэриие оролдосо ехэтэйгээр ябуулжа, ажахын ехэ амжалта түйлаhанай тухай зүблөөн тодорхой баримтануудые харуулаа. [illegible]

Хүн зониие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ заримдаа [illegible] социалис мурысөөнэй гурим зохёохо-доо, түрүүшүүлдэ нэмэлтэ түлөөhэ, шан үгэхэ гэhэн аад, үгтэдэггүй байба. Тиигэжэ экономикые материальна урмашуулгын аргаар хүгжөөхэ гэhэн ленинскэ заабариие эбдэhэн баримтанууд шанга шүүмжэлэлдэ ороо. Энэ ушар хадаа социалис мурысөөнэй удха шанарые тоохогүй ябадал мүн гэжэ сэгнэгдээ.

Ажалшадай hуралсал ба түрүү дүй дүршэлэй, эрдэм наукын түйлалтануудые үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхэ асуудал зүблөөнэй анхаралда ехээр абтаа. Ажахыгаа хүгжөөхэ талаар манай замай залууршадай түйлаhан амжалта ехэ. Хэрбээ манай бүхы ажалшад эдэ түрүү хүнүүд шэнгеэр хүдэлөөд байгаа hаа, амжалтамнай бүри ехэ байха бэлэй. Ажалдаа шалгарhан, тэрэниие архилха баян дүршэлтэй болоhон хүнүүд манайда олон. Тэдэмнай манай хажууда зэргэлжэ ябадаг. Тиигэбэшье hаань, эдэ хүнүүдэйнгээ үнэтэй сэнтэй дүршэлые, шэнэ онол аргануудые хэрэглэхэ талаар бирагтай юумэ хэгдэнэгүй. Энэ хадаа партийна организацинуудай хүдэлмэриин ехэ дутагдал гээшэ.

Хүн зоной ухаан бодолдохи хуушанай үлэгдэлнүүдтэй, ажалhаа хулжаха, архидаха, hамуу hалихай зан гаргаха ябадалтай, шажан мүргэлэй үлэгдэлнүүдтэй саг үргэлжын эбсэлгүй тэмсэл ябуулха гээшэ соёл сурталай хүдэлмэриин гол шэглэл байха ёhотой. Хүдөөгэй партийна организацинууд партиин ЦК-гай июниин Пленумэй hүүлээр нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулжа, муу бэшэ амжалта түйлаа.

Зүгөөр энэ түрүүшын амжалтаар hанаагаа амаржа болохогүй. Илангаяа соёл сурталай хүдэлмэриин далайса болон нүлөөе hуларуулжа болохогүй.

Ушар юуб гэхэдэ, совет хүнэй ажалда, ажаhуудалда хуушан сагай үлэгдэлнүүдэй али нэгэн харша hүйдхэл хэhэн ушар үсөөншье hаа, гараад лэ байдаг. Тиимэhээ партийна организацинуудай гарта байhан бүхы зэбсэгүүдые хэрэглэхэ, энэ хүдэлмэридэ бүхы эдэбхитэдэй—коммунистнуудай, комсомолшуудай, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөөгэй интеллигенциин, олониитын эмхинүүдэй бүхы хүсые элсүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри болбол саг зуурын хэмжээн бэшэ, харин саг үргэлжэ оролдосо ехэтэйгээр ябуулжа байха шухалын шухала хэрэг гэжэ мэдэрхэ шухала.

Тэрэшэлэн ажалшадай культурно-ажаhуудалай эрилтэнүүдые бүрин гүйсэдөөр хангаха ябадал партийна организацинуудай гол анхаралда байха болоно. Хүдөөдэхи соёлой хүдэлмэри олон янзын, удха түгэлдэр болоошье hаа, дэлисэнь үшөөл бага, үргэн олониитын ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангажа үшөөл шаданагүй. Ном дэлгэрүүлгын, библиотекын, клубуудай хүдэлмэриие эрид hайжаруулхаар. Энээн тушаа Культурын министерство, «Книготорг» болон Буркоопсоюзда ехэ эрилтэ табигдаха ёhотой гэжэ үгэ хэлэгшэд дурадхаба.

Зүблөөн мүнөө эхилжэ байhан тарая хуряалгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам шангадхаха зорилгонууд тухай онсо анхаралаа хандуулба.

Политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хүн бүхэндэ нүлөөгөө үзүүлжэ байха ёhотой. Партиин энэ гүн удхатай заабариие партийна организаци бүхэн оролдосо ехэтэйгээр дүүргэжэ байхадаал, ажахын, мүн хүн зониие коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридөө амжалта асаржа байхань дамжаггүй.

Партийна организацинуудай бүхы хүдэлмэриин амжалта нэн түрүүн парти доторой хүдэлмэриhөө, партийна, гүрэнэй журамые өөhэдынгөө зэргэдэ шангадуулhанhаа, коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлжэ байhанhаа дулдыдаха байна. Мүн үйлэдбэриин управленинүүдэй, колхоз, совхозуудай парткомууд, партийна организацинууд, тэдэнэй секретарьнууд партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые эмхидхэхэ, ажахын захиргаанудай ажал ябуулгын хойноhоо хинаха уялгаяа заатагүй бэелүүлжэ байхадаал, хүтэлбэрилхы, ударидахы хүсэн байжа шадаха гэжэ зүблөөн олон баримтануудаар тодорхойлбо.

Тэд зарим парткомууд олон шиидхэбэринүүдые баталан абаад, тэрэнээ дүүргэхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэриие hулаар ябуулна. Мухар-Шэбэрэй управлениин партком ажахын болон партийно-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудаар олон шиидхэбэри абаhан. Харин эдэ шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо хиналта хэдэггүй, дүүргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй дээрэhээ олонхинь дүүргэгдэнгүй, миил саарhан дээрэ үлэнэ. Иимэ ушарнууд илангаяа хүдөөгэй партийна эхин организацинуудаар үзэгдэнэ.

Партийна зэргын ургалта, залуу коммунистнуудай, партиин гэшүүндэ кандидадуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха асуудал зүблөөн дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Мүн ажахын захиргаануудай ажал ябуулгын хойноhоо партийна хиналта хэхэ тухай хөөрэлдөөн секретарьнуудай hонирхол ехээр татаа. Энэ хүдэлмэриин гол удхань гэбэл, коммунистнуудые ажахын шиидхэхы hалбаринуудта зүбөөр шалан табиха, тэдэнэй түрүү үүргэеэ бэелүүлхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ эрхэ байдал байгуулха, партийна, гүрэнэй журам шангадхаха, ажахын түсэб, даабаринуудай, партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын түлөө хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдhөө эхилээд жиир коммунистнууд болон ажалшадай харюусалгые дээшэлүүлхэ ябадал мүн болоно.

Партийна организацинуудай бүхы эмхидхэлэй хүдэлмэри илангаяа мүнөө үедэ, хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ зорилгын табигдаад байхада, бүришье ехэ удха шанартай болоно.

Зүблөөн дээрэ Задын «Октябрьский» совхозой парткомой секретарь нүхэр **Хайдуков**, Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр **Бадмаев**, Саянай совхозой парткомой секретарь нүхэр **Будаев**, Улаан-Үдын управлениин «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь нүхэр **Доржиев**, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Сахьянов**, партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр **Похосоев**, Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин парткомой секретариин орлогшо нүхэр **Бальбаров** болон бусад хамта 10 гаран хүн үгэ хэлээ.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Модогоев** зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

Владивосток город үнгэ дүрсэеэ хубилгажа байнхай. Үзэсхэлэнтэ hайхан хада гүбээнүүдэй хажуугаар олон дабхар гэрнүүдhээ бүридэhэн шэнэ кварталнууд, микрорайонууд, проспектнүүд баригдажа байна. Городто хахад миллионhоо үлүүтэй дүрбэлжэн метр байрын гэр баригдаа. Зураг дээрэ: Владивостогой 12-дохи микрорайондо шэнэ гэр баригдажа байна.

ТАСС-ай фото.

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

1964 оной июлиин 25-да Америкын гүрэнүүдэй организациин (ОАГ-ай гэшүүд-оронуудай) гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй консультативна IX зүблөөн Кубын республикада эсэргүү тогтоол, мэдүүлгэнүүдые баталhан, тэрэшэлэн 1-дэхи тогтоолой текстые Аюулгүйн Соведтэ эльгээhэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ правительство Аюулгүйн Соведтэ иимэ мэдүүлгэ хэхэ шухала гэжэ тоолоно: Венесуэлын «гомдол» барихэнай үндэhөөр Америкын гүрэнүүдэй организациин хархис олонхиин туhаламжаар Холбоото Штадуудай баадхаhан тус зүблөөнэй шиидхэбэринүүд хадаа Кубын Республикые «эзэрхэг түримхэй» ябуулга хэhэн хэбэртэйгээр, ондоо гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ «хамааралсаhан» хэбэртэйгээр, ямаршье үндэhэ баримтагүйгөөр дэмы гэмнэнэ, Кубада эсэргүү шэнэ харша ябуулгануудые хэхэеэ hанаашалан хараална. ООН-ой регинальна энэ организациие Холбоото Штадуудай өөhэдынгөө аша туhада хэрэглэхэ гэдэг эрмэлзэлгэнь, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гэшүүн бологшо, бэеэ даанхай Куба гүрэн тушаа эзэрхэг түримхэй политикаяа улам эдэбхитэй болгохо гэдэг США-гай эрмэлзэлгэнь тус зүблөөнэй документнүүд дотор харагдана. Бүхы дэлхэйн зондо тон эли тодо баримтанууд Кубада эсэргүү хардалгые буруушаана. Теэд энэ ушарые США, мүн ОАГ соогоо США-е дахадаг оронууд анхаралда огто абанагүй.

Хэрбээ дахин баримталан харуулха хэрэгтэй юм hаа, шэнэ шэнэ удаадахи баримтанууд үдэрhөө үдэртэ үзэгдэжэл байдаг: баруун хахад бүмбэрсэгтэ Куба ямаршье аюул тохёолдуулнагүй, Куба хадаа эзэрхэг түримхэй орон бэшэ, харин США-гай империалис бүлэгүүд лэ Кубада эсэргүү эзэрхэг түримхэй дайралгонуудые хэдэг ха юм.

Кубын революциин илажа, оронойнгоо хуби заяае куба арадай гартаа абахадань, Холбоото Штадууд Кубын республикын урдаhаа эсэргүү дайсан харша ябуулгануудые, тухиралгануудые хэжэ байдаг, тэрэнэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсадаг юм. Америкын Холбоото Штадууд Кубада эсэргүү hэнгэргүй муухай экономическа блокада эмхидхэhэн, Кубын контрреволюционернүүдэй отрядуудые бэлэдхэжэ, тэдэниие буу зэбсэгээр хангаhан байна. Тэдэ контрреволюционернүүдэй отрядууд 1961 оной апрельдэ Куба руу дээрмэшэ добтолго хэhэн юм. США болбол hүйдхэлшэдэй банданууды Куба руу эльгээнэ, хорото ябуулгануудые хэхын тулада буу зэбсэг, hомо хэрэгсэлнүүдые, сэрэгэй зүйлнүүдые абаашана. Кубын правительствын тусхайта мэдүүлгын ёhоор, 1962 оной октябрьhаа хойшо мүнөө хүрэтэр США болбол Кубын республикада эсэргүү 2 мянга шахуу тухиралта үүдхэhэн байна. Тиихэ зуураа, Кубын хилэ хамгаалагшадые Гуантанамо гэжэ американска баазаhаа буудаhан, Кубын агаарай хилые США-гай сэрэгэй самолёдууд дабаhан, мүн Кубын промышленна объектнүүдтэ, портнууд болон hуурин газарнуудта далайhаа, агаарhаа дээрмэдэлтэтэ добтолгонуудай хэгдэхэдэнь США-гай зүгhөө ямаршье хэмжээ абтадаггүй байха юм.

Хэнэйшье мэдэhээр, Гватемала, Никарагуагай болон бусад зарим Латиин Америкын оронуудай правительствануд Кубада эсэргүү тухиралгануудые эмхидхэхэдэ сэхэ хабаадалсана. Эдэ оронуудай газар дайда дээрэ сэрэгэй баазанууд, hуралсалай лагерьнууд бии юм. Тэндэнь Кубын контрреволюционно хархис баандануудые бэлэдхэнэ. Тиимэ баазануудhаа Кубын Республика руу зэбсэгтэ добтолгонууд хэгдэнэ.

Эзэрхэг түримхэй эдэ бүхы ябуулганууд лэ Кубын арадай бэеэ даанхай байдалда, революционно түйлалтануудтань бүдүүлигээр гар хүрэдэг ябадал. Кубын республикын дотоодын хэрэгтэ hэнгэргүй муухайгаар хабаадалсадаг ябадал эб найрамдалай, амгалан байдалай хэрэгтэ бодото ехэ аюул тохёолдуулна.

ОАГ-ай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй консультативна IX зүблөөн баhа юун тухай гэршэлэн хэлэнэб гэбэл, мүнөө США хадаа Кубада эсэргүү дайсан харша ябуулгануудаа ямар нэгэн «хуулита ёhоной үндэhэтэй» болгохоёо оролдоно. Теэд энэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые шэнжэлэн хаража үзэхэдэ, юридическэ талаараа тэдэнэй огто баримтагүй байhаниинь, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставта, уласхоорондын эрхэнүүдэй гол ёhо гуримуудта огто таарахагүй байhаниинь абаhаар эли болоод орхино.

Жэшээнь, «Кубын мүнөөнэй правительство тушаа хэмжээ абаха» гэhэн нэгэдэхи тогтоол соонь «Венесуэлын дотоодын хэрэгтэ хамааралсаа», «эзэрхэг түримхэй ябуулга хээ» гэжэ Кубын мүнөөнэй правительствые гэмнэхэ hэдэлгэ гаргагдана, иимэ шалтаг бэряад, Кубада эсэргүү баалалта хэхэ hэдэлгэ тэндэнь гаргагдана. «Кубын правительстватай дипломадуудай гү, али консулнуудай харилсаа бү хэгты», «Кубатай ямаршье маягай худалдаа хэхээ болигты», «Кубатай далайгаар ашаа тээлсэхэ али бүхы ябадалаа болюулагты» гэжэ ОАГ-ай гэшүүд-гүрэнүүдтэ дурадхагдана. Тэрээнhээ байтагай Кубын Республикын урдаhаа зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ гэhэн заналта тэндэнь бии. Тус тогтоолой мүр бүхэниинь Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставые убайгүйгөөр доромжолhон ушар мүн.

ООН-ой Уставай ёhоор (статья 39), «эб найрамдалай хэрэгтэ ямаршье аюулай бии байhые, амгалан байдал хүлгүүлhэн гү, али эзэрхэг түримхэй ашаа гаргаhан бүхы ушарые «имагтал Аюулгүйн Совет тодорхойлдог», «уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалые дэмжэн сахихын тула 41, 42 статьянуудай үндэhөөр ямар хэмжээ абахаб» гэжэ имагтал Аюулгүйн Совет шиидхэдэг байха юм. Энэ хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал, аюулгүй байдал хангахын тула байгуулагдаhан уласхоорондын эмхи зургаан бологшо Нэгэдэмэл Нацинуудай организациин гол удхань мүн.

Регинальна ямаршье эмхи зургаан хадаа дээрэ дурсагдаhан эрхэгүй юм. Имагтал Аюулгүйн Совет тиимэ эрхэтэй юм. «Аюулгүйн Соведэй зүбшөөл түлөөлэлгэгүйгөөр регинальна хэлсээнүүдэй гү, али регинальна зургаанудай баалалтын ямаршье ябуулганууд хуули буса юм» гэжэ ООН-ой Устав соо эли тодоор бэшээтэй (статья 53).

США-гай империалис бүлэгүүд хадаа эзэрхэг түримхэй ябуулга гэhэн ойлгомжые өөhэдынгөө дура зоргоор тайлбарилна, энэ ойлгомжые Латиин Америкын оронуудтахи арадуудай хэдэг национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ эсэргүүгээр хэрэглэхэеэ эрмэлзэнэ. Энэнь ОАГ-ай гэшүүд-оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй консультативна IX зүблөөнэй тогтоол дотор элеэр харагдана. Национально-сүлөөрэлгын энэ тэмсэлые гадаада тээhээ хэгдэhэн хамааралга гэжэ харуулхаа США оролдоно. Тиигэжэ США болбол Латиин Америкын оронуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү хэhээлтын хорото ябуулгануудые, тус ушарта мүн Кубын республикада эсэргүү баалалтын ябуулгануудые зүбтүүлхэеэ оролдоно бшуу. Энэнь бодото дээрээ ямар удхатайб гэбэл, Вашингтоной hанаанда таарахагүй политическэ болон эко[номи]ческа шэглэл баримталhан ям[ар]шье гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ хама[арал]ран оролсолгодо «хуулита эрхэ» о[л]гохо гэhэн hэдэлгэ мүн.

Кубын Республикада эсэргүү[гээр] зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ га[...] заналтань илангаяа hонор хёрхо б[...]ха ёhотой болгоно. ОАГ-ай гэшүү[д] оронууд «ганса гансаараа гү, а[ли] хамтаараа бэеэ хамгаалан» Куб[ын] Республикада эсэргүүсэн «зэбсэ[гтэ] хүсэнүүдыешье хэрэглэхэ» гэжэ т[ог]тоол соонь хэлэгдэнэ. «Алишье гүр[э]нэй территориальна бүрин бүтэн ба[й]ха, политическэ талаараа бэеэ даанх[ай] байха хэрэгтэ эсэргүүсэн, мүн Нэ[гэ]дэмэл Нацинуудай зорилгонуудта та[а]рахагүй ямар нэгэн ондоо ябуул[га]нуудые» гаргаха ябадал, уласхоорон[]дын харилсаануудта хүсэ хэрэглэ[хэ] ба заналта хэхэ ябадал ООН-ой уст[а]вай ёhоор хорюултай юм (статья [2]) гэжэ тон шангаар hануулан заа[]ушартай бологдоно.

Бэе бэеэ хамгаалха тухай Амер[и]кын гүрэнүүдэй договорой, м[үн] иимэрхүү бусад хэлсээнүүдэй пунк[т]нуудые дурдаhан ямаршье ушарнуу[д] ОАГ-ай зүблөөнэй шиидхэбэринүүд[ые] зүбтүүлжэ шадахагүй юм. Юундэб г[э]бэл, ООН-ой устав соо иигэжэ с[...] хараалагдана: «Хэрбээ энэ устав[ай] ёhоор организациин гэшүүдэй абаh[ан] уялгануудай уласхоорондын ямар н[э]гэн хэлсээнүүдтэй зөрилдэхэ байг[аа] hаань, тус уставай үндэhөөр абтаh[ан] уялганууд диилэнхи ехэ хүсэтэй ба[й]ха» (статья 103).

Энэ хэрэгые байра дээрэнь удаа[н] саг соо шалгажа үзэhэн ОАГ-ай ту[с]гаар комисси Венесуэлын газар дээр[э] олдоhон «кубинска буу зэбсэг» тэд[ээн] тухай худал хуурмаг үгэ хүүрые зү[б]түүлмээр ямаршье баримтануудые суглуулан харуулжа шадаагүй. Энээ[]ниие анхаралдаа абамаар юм. США [ба] ОАГ-ай хүтэлбэрилхы зургаанууд Ве[]несуэлын асуудалаар хоб үгэнүүдые консультативна зүблөөнэй үзэмж[эдэ] табиха ябадалhаа найма hарын ту[р]ша соо татагалзаhан байна.

Кубые экономическа блокадаа[н] оруулгада хабаадалсаха тухай амер[и]канска бэшэ гүрэнүүдые тус тогто[о]лой уряалhан ушарые обёоронгүй г[э]ража мүн лэ болохогүй юм. Тэдэ гү[]рэнүүд «Америкын гүрэнүүдтэй а[д]ли хүсэл зорилгонуудаар зоригжонхой» хэбэртэйгээр тэндэнь бэшэгдэнэ. Ти[]хэлээрээ, бодото дээрээ бүрин эрхэ[тэй] бусад гүрэнүүдэй талаhаа Кубы[н] Республика тушаа эзэрхэг түримх[эй] политика ябуулхые баадхаха гэж[э] hэдэлгэ сэхэ гаргагдажа байна.

США-гай зүгhөө ехэ баалалта х[э]дэбэшье, Мексика, Чили, Уругвай б[о]лон Боливи хадаа Кубын Республик[а] тушаа хамтын зүбшөөл баталха яба[]далда эсэргүүсэн тэрэ зүблөөн дээр[э] үгэ хэлэhэн байна.

Аюулгүйн Соведтэ энэ оной авгу[с]тын 1-дэ дамжуулагдаhан тогтоол — ОАГ-ай гэшүүд-оронуудай гадаады[н] хэрэгүүдэй министрнүүдэй консул[ь]тативна IX зүблөөнэй тогтоолы[н] хадаа ООН-ой Уставай гол ёhонууды[е] хазагайруулна, тиимэhээ энэ тогтоо[л] ямаршье хүсэгүй юм гэжэ Советск[э] правительство мэдүүлнэ. Америк[ы]н гүрэнүүдэй организаци болбол Хол[]боото Штадуудай ба бусад зарим оро[]нуудай тусгаар бүлэгүүдэй ашаа т[у]hые хаража, тэрэ тогтоол батал[ж]а абаа. Тиигэжэ Америкын гүрэнүүд[эй] организаци ООН-ой Уставые бүдүү[]лигээр эбдэhэн, Аюулгүйн Сове[д]э бүрин эрхэ харюусалгые хуули б[у]саар убэршэлэн бэедээ даажа абаhа[н,] мүн ООН-ой Уставай ёhоор тэрээнд[э] үгтэhэн эрхые хэтэрүүлhэн байна. Советскэ Союз ООН-ой Уставые эбд[э]хэ ябадалтай хэзээдэшье эбсэдэггүй байгаа, эбсэхэшьегүй юм.

Советскэ правительство иигэжэ о[н]солон тэмдэглэхэ шухала гэжэ тооло[]но: ООН-ой гэшүүдэй нэгэниинь б[о]логшо Кубын Республикада эсэргүү хуули буса тогтоолые, бүгэдэниитын эб найрамдалда, амгалан байдалда аюул тохёолдуулха тогтоолые ОАГ-гай абаhанай түлөө бүхы харюуса[] [illegible]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэрилгэ хабсаралгын 5-дахи управленидэ эрхим ажалаараа шалгардаг залуу штукатурщицагууд Лилия Шкаленко Алла Шутенкова хоёр.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Таряашадаа hайнаар хангая!

ОЁДОЛШОД—ПОЛЕВОЙ СТАНДА...

Талын онгосонуудай тамарха үеэр хамаг хүн зон бүлтэ сүлөөгүй болодог. Хэндэшье мэдээжэ. Эхэ орондоо тарая ехээр тушааха, амтан эдеэн—хилээмэнэй хэмэгые бүри элбэг болгохо—яаhан hайхан хэрэг, уялга, эрмэлзэл гээшэб даа! Энэ бүгэдэ ниитын компанида хүн зон олоороо хабаадалсана.

Булта хүн зон хилээмэ эдидэг. Зүhэм хилээмэнэй үнэ сэн hайн лэ мэдэнэбди. Тиимэhээ бидэ, ажаhуудалай талаар хүн зониие хангагшад, таряашадта баhал арга шадалаараа туhалха хүсэлтэйбди. Энэ ганса хүсэл бэшэ, харин арюун уялгамнай.

Манай Зэдэ нютаг яhаланьшье ужам. Нюдэ алдама Борьёогой тала. Түргэн урасхалта Зэдые зүбшөөд «Октябрьский», Ториин, Борьёогой совхоз, хэдэн колхозуудай отара, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, малшад, хонишодой захил абанабди. Комбинадаймнай зүгhөө хоёр машина ябажа, олон hуурин тосхонуудта хүрэнэ. Нэгэ машиыень Леонид Рыбаков жолоододо. Тэрээнтэй сүг эсхэгшэ Александра Сизых ябалсана. Хүнүүдэй захилнуудые байра дээрэнь эсхэжэ абаад, арба хоноhон хойно бэлэн хубсаhа нүхэр Сизых асаржа үгэдэг юм. Жолоошон Леонид Рыбаков заhабарида орохо сабхи, часы, мебель тушаажа абадаг. Энэнь уланшегүй бүтээгдэжэ, захилынь hайн шанартайгаар дүүргэгдэжэ, эзэдтээ бусаагдадаг.

Нүгөөдэ машиыень Гурьян Вершинин жолоододог. Тэрээнтэй эсхэгшэ Георгий Федотов ажалладаг юм. Юрэдөө богонёор хэлэхэдэ, ажаhуудалай талаар хангалгамнай муу бэшээр табигданхай. Түрүүшын хахад жэлэй түсэбые манай комбинат 106 процент дүүргэhэн. Үнгэрэгшэ июль hарын түсэбые 113 процент дүүргэбэбди.

Маршрудай ямар гэжэ hанаанат? Нэгэ ябадалдаа манайхид захил абадаг, дүүргэгдэhэн захилые абаашажа үгэдэг. Энэнэй урда тээ нэгэ машинаар парикмахер, часай мастер, сабхишан ябадаг юм hэн. Энэмнай урашагүйдөө. Юундэб гэхэдэ, үшөөл хүн зомнай тарюушадаар ажаhууна, тиигээд ганса жолоошон бүхы захилнуудые суглуулаад ерэжэ шадана.

Мүнөө манай машина долоон хоногтоо 1—2 дахин нэгэ ажахыгаар ябажа үрдинэ. Удаадахи ябадалдаа гарахынгаа урда тээ түнхэглэл тараадагбди. Хэндэ юун хэрэгтэйб? Тэрэ бидэндэ урид дуулагдана.

...Хуряалганшье эхилбэ. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээгүүр шэниисын баалнууд жэрылдэбэ. Тэндэхи механизаторнуудта манай Рыбаков ошожо, ажалда үмдэхэ үмдэ, самса, бээлэй абаашаа. Хуряалгын түлэг эхилхэдэ манай оёдолшод, парикмахернууд, часай мастернууд полевой стануудта сэхэ ошожо, байра дээрэнь захилыень дүүргэдэг байха юм.

Таряашаднай заахашье дутагдал бү үзэг! Мүнөө бидэндэ үдэртөө 150—200 түхэригэй захил ороно. Захил бүхэниие түргэн дүүргэхые оролдонобди. Комбинадта коммунис ажалай ударнигуудшье байха. Эсхэгшэд Зинаида Доржиева, Георгий Федотов, Александра Сизых гэгшэд энэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйнүүд. Задымнай (Петропавловка) оёлгын нэгэ цех бүхы коллективээрээ энэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байна.

Иимэл арюун уялгаа—таряашадые хангаха хэрэгээ бодото hайнаар бэелүүлжэ, таряа хуряалгые түргэнөөр, шанар hайнтайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые оруулалсанабди.

П. ПОТИЛЬЦИН,
Зэдын ажаhуудалай комбинадай главна инженер.

ТОО, БАРИМТАНУУД

СССР-эй ТҮМЭР ХАРГЫНУУД

СССР-эй түмэр замаар ашаа тээлгын эрьесэ Совет засагай жэлнүүдтэ 23 дахин ехэ болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ булад магистральнуудаар 1.749 миллиард тонно-километр хэмжээнэй ашаан тээгдэhэн байна. Энэмнай США-гай түмэр замай ашаа тээлгын эрьесэhээ 2 дахин тухай ехэ юм.

1953—1963 онуудта совет түмэр замшадай ажалай бүтээсэ хоёр үлүүтэй дахин дээшэлээ. Долоон жэлэй имагтал табан жэл соо тэдэнэй ажалай бүтээсэнь 34,6 процентээр ехэ болоо.

hүүлэй 10 жэл соо СССР дотор 16 мянган километр түмэр зам электрижүүлэгдөө. Мүн энэ хугасаада 38 мянган километрэй түмэр харгыгаар поезднуудые дизельнэ локомотивууд ябуулаа. Урдань энэ харгыгаар паровозууд утаа баалуулжа ябадаг бэлэй.

1964—1965 онуудта үшөө 1.333 километрэй түмэр харгынууд электрижүүлэгдэхэ юм.

1970 оной багта СССР-эй түмэр харгыгаар нэгэншье паровоз ябахаяа болижо, булта электрижүүлэгдэхэ байна.

1964—1965 онуудта СССР-эй түмэр замуудай утань 2,5 мянган километрээр нэмэжэ, 130 мянга гаран километр газарта нэмжыхэ.

Түмэр замаар пассажирнуудые hуулгаад ябуулга бүри мүнөөшье үедэ 7 жэлэй түсэбөөр хараалагдаhанhаа ехэ болоод байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ түмэр харгыгаар 2.139 миллион пассажирнууд ябаа. Пассажирска 100 вагон бүхэнэй 65 тон зохид hайн түхеэрэлгэтэй юм. Арбан жэлэй саада тэ 100 вагонhоо 19-иинь лэ hайнууд байгаа.

ВЛ-80 гэжэ совет электровоз— дэлхэйн эгээн хүсэтэйнь юм. Тэрэнэй двигательнүүд 8.500 моринэй хүсэтэй байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 10 тонно ашаанай 9.3 тонноынь дүрбэ — зургаан голтой томо вагонуудаар зөөлгэдэhэн байна. Ашаанай бүхы вагонууд мүнөө оорон хүдэлдэг, автоматическа сцепкатай, пневматическа тормозтой болонхой.

СССР-эй түмэр харгынуудта ниитэдээ 1.400 конструкторска бюронууд, тэрэшэлэн экономическа шэнжэлгэ хэхэ бюронууд, мүн техническэ нормо зохёохо олон зуугаад бюронууд ажаллана.

(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1964 оной августын 12.

Түрүүшүүлэй дүршэл —үйлэдбэридэ

Продукци элбэгээр абахада ажалайнь түлөөһэн ехэ

И. ЛИХОБАБА „Самарский" совхозой директор

„САМАРСКИЙ» СОВХОЗ тогтоһоор арбан жэл болобо. Энэ хугасаада шэнэ газар ашаглаһан нютагуудта һайншье, хүндэ хүшэршье, ган гасууршье жэлнүүдэй ушарһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэ яабашье совхознай бүргжэжэ, экономикынь улам бэхижэжэ байна. Мүнөө манай совхоз жэл бүри хэдэн миллион түхэригэй элдэб янзын продукци үгэдэг томо, лаб баян экономикотой ажахы болоод байна.

Арбан жэлэй туршада 28 мянган гектарһаа дунда зэргээр 9 центнерһээ үлүү ороохо тараан хуряагдажа абтаа. Эдэ жэлнүүдтэ совхоз 9 миллион пүүдһээ үлүү талха тараа, 17,5 мянга центнер мяха, 52 мянган центнер һү, 4,5 мянган центнер нооһо болон бусад олон продукци гүрэндэ худалдаа. Зүгөөр **продукциин өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа нилээд хямдараа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Иигэжэ 1360 мянган түхэригэй сэбэр олзо орошологдоо.**

Мүнөө һайн жэлэй орожо байһаниинь баяртайбди. Зүгөөр уридшалан дүн гаргахань эртэ. Гэбэшье шэнэ газар ашаглаһан үе сагһаа хойшо зэргдөөгүй ехэ ургаса абтахаар байна гэжэ тарияашадай хэлсэдэгынь зүбтэй гэжэ бидэ бодонобди. **Хэрбээ урдань миллион — миллион хоёр зуун мянган пүүд ороохо тушаадаг һаа, мүнөө гүрэнэй амбаарта миллион хахад пүүдһээ бага бэшые адхахаар харааланхайбди.**

Мянган центнерһээ үлүү ехээр мяха гүрэндөө тушаахабди, һү, нооһо болон бусад продуктнуудай, хүдөө ажахын түүхэй эдлэлэй үйлэдбэрилгэ эрид дээшэлхэ юм.

Шэнэ газар ашаглалга өөрыгөө харюулаа. Гэбэшье тэрэнэй баялиг дүүһан эдлэгдэжэ, урагшаа дорюугаар алхахын тулада бүхы юумэн хэгдэнэ гээшэ гү? Иимэ бодолоор хэлэгдээд байхадаа, манай үйлэдбэри дээрэ ашаглагдаагүй арга боломжонууд барагдашагүй гэжэ тобшолол хэмээр. Тэдэ бүгэдые гүрэнэй, арадай аша туһада зорюулхын тулада нилээд лэ хүлһэ адхаха хэрэгтэй байна.

Энэ статья дотор совхозуудай ажалай түлөөһэн тушаа тогтохо хүсэлэнтэйб. Тодорхойлон хэлэхэдэ, продукци ехээр үйлэдбэрилхын түлөө поли, фермэнүүд дээрэ ажаллажа байгшадые материальна талаар урмашуулха асуудал тушаа тогтохом.

ХЭРБЭЭ ҮНГЭРҺЭН сагаа эрьежэ харабал, шэнэ газарта байгуулагдаһан совхозуудтахи ажалай түлөөһэн дээрэ нилээд олон хубилалта болоо гэжэ тэмдэглэмээр. Бидэ нэн түрүүлэн тарияашадай ажалай түлөөһые хахалһан, хуряаһан газарайнь хэмжээнһээ дулдыдуулан, абаһан ургасыень хараада абангүй сэгнэдэг байгаабди. Энээнһээ боложо гектарнууд хабтайжа, салин хүлһэнэй фонд үлүүсэ ехээр гаргашалагдабашье, ургасань ёһоор дээшэлдэггүй һэн. Тиимэһээ шэнэ газартахи ажахынуудай **механизаторнуудай, малшадай, хүтэлбэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй ажалай түлөөһые абтаһан продукциинь хэмжээн болон шанарһаа, тэрэниие абахын түлөө гаргашалагдаһан ажалай болон зөөри зөөшын хэмжээнһээ дулдыдахаар тогтоохо** гэһэн эрид шууд хөөрэлдөөн үшөө 1958 ондо болоһон байха. Ажалай түлөөһэнэй гурим саг үргэлжэ шэнэлэн хубилгагдана. Энээнтэй хамта поли болон фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн һайн ажалай үрэ дүнгэй материальна талаар урмашуулагдадаг ушар улам һайжаржа захалаа һэн.

Манай механизаторнууд хэһэн хүдэлмэриингөө түлөөһэнһөө гадна, абаһан продукциингаа түлөө жэлэй һүүлдэ нэмэлтэ түлөөһэ абадаг болоо. Хэрбээ ургаса абаха түсэбөө дүүргээд байгаа һаа, механизатор тарифаар 25 процент түлөөһэ нэмэжэ абадаг (кукурузаар һаа, 50 процент). Иимэ гурим тогтоохододоо **бригада, отряд, звено бүхэнэй өөрсэ эрхэ байдалые хараада абажа, ургаса хуряаха даабари, центнерэй түлөө үгтэхэ түлөөһэ ондо ондоогоор тааруулһан байнабди.**

Иимэ түлөөһэ тогтооһонһоомнай хойшо механизаторнууднай эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг болоо. Тэдэнэр зэр зэмсэгээ зүбөөр ашаглаха, хүдэлмэреэ һайн хаһа сагта үнгэргэхэ, мүнгэ зөөриин гаргашые хороохо тухай бодомжолдог болоо. Энэ талаар иимэ жэшээнүүдые хэлэһүү. Гектар ороохото тарияа ургуулхын тулада 35 түхэриг гаргашалагдахаар түсэблэгдэнхэй. Бидэ тэрэ хараас 27 түхэриг хүрэтэр бага болгообди. Центнер ороохоной өөрынь үнэ ган гасуур 1962 ондо гектар бүриһөө 8,5 центнер абаад байхадамнай 3 түхэриг 23 мүнгэтэ болоо һэн. Энэмнай түсэбөөр хараалагдаһанһаа үнэгүй байгаа. Харин тиихэдэ манайхиһаа шэнэ ургаса хуряаһан хүршэ «Днепропетровский» совхозоймнай центнер ороохоной өөрынь үнэ манайхиһаа 1 түхэриг 15 мүнгөөр үнэтэй болоо.

Абаһан ургасаһаань дулдыдуулан зохёогдоһон ажалай түлөөһэнэй гурим бэелүүлээд байхада, механизаторнуудай салин хүлһэн нилээд дээшэлээ. 1962 ондо манай олон механизаторнууд продукци абаһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлөөһэ абаһан байна. Жэшээнь, Павел Кравченкода жэл соо 1856 түхэриг гэхэ гү, али һара бүхэндэ 150 гаран түхэриг мүнгэн салин үгтөө һэн. Гадна жэлэй һүүлдэ абаһан продукциингаа түлөө үшөө 298 түхэриг нэмэлтэ түлөөһэ абаһан байна. Иигэжэ тэрэнэй һарынь салин хүлһэн 180 түхэриг болотороо дээшэлбэ бшуу. Яков Кофанай һарын салин хүлһэн нэмэлтэ түлөөһэтэеэ 196 түхэриг болоһон.

1961 онһоо эхилжэ, үйлэдбэриин бусад участогууд дээрэ, онсолон хэлэхэдэ, тэжээл бэлэдхэлгэн дээрэ, ажалай түлөөһэнэй шэнэ түхэлнүүдые нэбтэрүүлээ бэлэйбди. Эндэ **хуряагдаһан гектарһаа бэшэ, харин бэлэдхэгдэһэн центнер үбһэнһөө, силосһоо түлэдэг болообди.** Материальна талаар урмашуулга хадаа тэжээл бэлэдхэлгэн дээрэ бүри эрид хубилалта ушаруулаа. Хэрбээ 1960 ондо 15 мянган тонно үбһэнэй түлөө 33.300 түхэриг гаргашалаа һаа, үнгэрһэн жэлдэ сабшалангай муушагшье һаа,тиимэ хэмжээнэй үбһэндэ хоёр дахин бага зөөри гаргаша хээбди.

МАНАЙ АЖАХЫН мал ажалдахи гол һалбари хадаа хонин ажал болоно. 25 мянган толгой хонин һүрэгтэйбди. Эндэшье мүн лэ **хонишон бүхэнэй нэн түрүүлэн һайн түл түрһэ, ехээр нооһо хайшалжа абахын түлөө оролдохоор тааруулан зохёоһон ажалай түлөөһэнэй гурим нэбтэрүүлэгдэнхэй.** Урдань хонишод һарадаа дунда зэргээр 80—90 түхэриг абадаг һаа, мүнөө хонидоо бүрин бүтэнөөр ондо оруулһанай, түл болоод нооһо абаһанай түлөө нэмэлтэ түлбэриие оролсуулаад байхадаа, һарынь салин хүлһэн 150—200 түхэриг хүрэтэрөө дээшэлээ бшуу.

Олон хонишод мүнгэнһөө гадна натураарнь түлөөһэ абана. Жэшээнь, нёдондоной ажахын жэлэй дүнгөөр Юрий Пановто 3 хони, тиихэдэ Нуритдин Казбековтэ гурбан хони, юһэн хурьгад үгтөө бшуу. Хонинной нооһо хайшалалган дээрэ ажалай түлөөһэн гуримшуулагдаа. Ганса хайшалагдаһан нооһоной шэгнүүрһээ бэшэ, мүн хайшалалгын шанарһаа түлөөһэниинь дулдыдаха юм. Табан жэлэй туршада салин хүлһэндэ һомологдоһон фондһоо үлүү ехэ мүнгэ гаргашалнагүйбди. Тиигэхэ зуураа механизаторнуудай үдэр бүриин салин энэ үе соо 4 түхэриг 30 мүнгэнһөө 5 түхэриг 77 мүнгэн хүрэтэр, малшадайхи — 2 түхэриг 50 мүнгэнһөө 3 түхэриг 50 мүнгэн хүрэтэр ургаа.

Материальна талаар урмашуулха шэнэ гурим хадаа үйлэдбэриин үрэ дүндэ, мүн тэрэшэлэн совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуудалые һайжаруулха ушарта нилээд аша туһатай нүлөө үзүүлээ. Иимэ гурим нэбтэрүүлжэ, бата алхамаар урагшаа дабшанабди. Гэбэшье иимэ гурим зарим ушарта горитойхон дутагдалтай байна гэжэ дүй дүршэл гэршэлнэ.

Мүнөө ажалай түлөөһэн болон материальна талаар урмашуулга хадаа имагтал түсэбһөө дулдыдахаар табигданхай. Энэ ушарта үйлэдбэри дээрэ туйлагдаһан хэмжээн хараада абтанагүй. Үнэндөө бодото хэрэг юу харуулааб? Мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа урмашуулгын ёһо гуримые үйлэдбэриингөө хэмжээе түсэб хараадаа дүтэрхы болгоһон ажахынууд хэрэглэжэ болохо. Үйлэдбэриингөө хэмжээе һайса дээшэлүүлжэ шадаһаншье һаа, зүгөөр хараалагдаһан түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй болбол материальна талаар урмашуулха аша туһаар ехэ иимэ ёһо гуримые хэрэглэхэ аргаяа хаһагдана. Гэхэтэй хамта энэ ушар тус ажахыһаа өөрэһөөнь дулдыдахагүй байжа магад. Ушарынь ажахын арга боломжые, тэрэнэй экономическа болон байгаалиинь эрхэ байдалые хараада абангүй, түсэб дээрэһээ үгтэдэг шуу.

Үйлэдбэриин бодото хэмжээн түсэб хоёрой хоорондо ехэ илгаагай, һэлгээнэй бии байһан дээрэһээ боложо, хүдэлмэришэд хадаа продукци абаһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлөөһэ абаха аргагүйдэдэг. Гадна иимэ байдал ёһо буса хэрэгтэ хүргэдэг. Жэшээнь, продукциингаа түлөө нэмэлтэ түлөөһэ абахагүйб гэжэ мэдэхэдээ, механизатор хэһэн хүдэлмэриингөө хэмжээе дээшэлүүлжэ, хүлһэ ехээр абахые оролдодог. Тиихэдээ шанарай тухай анхардаггүй.

Иимэ бодото жэшээ харуулая. 1960 ондо манай совхоз гектар бүриһөө 11,8 центнер ороохо хуряагаа һэн. Тиихэдэ хүдэлмэришэнэй үдэр бүриин салин хүлһэн дунда зэргээр 3 түхэриг 73 мүнгэн болоо һэн. 1962 ондо гектар бүриһөө 8,5 центнер ороохо абаад байхадамнай хүдэлмэришэнэй үдэр бүриинь салин 5 түхэриг 39 мүнгэнтэй тэнтэй байба. Нёдондо гектар бүриһөө 4,1 центнер ороохо суглуулаабди. Тиихэдэ хүдэлмэришэнэй үдэр бүриин салин 6 түхэриг 24 мүнгэндэ хүрэбэ бшуу. Ургасын муу жэлнүүдтэ зарим механизаторнууд ургаса хуряалга унжагайруулхые оролдодогынь гайхалгүй. Энээнһээ боложо хуряалгын шанар муу байдаг, гээлтэ хоролто болодог гээшэ.

Мал ажал дээрэ салин хүлһэнэй шэнэ гурим абтаһан продукциин хэмжээн болон шанартай нягта холбоотой. Эндэ салин хүлһэн абтаһан продукциһаа, тэрэнэй түлөө хэгдэһэн гаргашаһаа сэхэ дулдыдадаг. Салин хүлһэнэй хэмжээн хүдэлмэришэнһөө өөрһөөнь, мүн салин хүлһэнэй фондын тарифһаа, тэрэшэлэн үйлэдбэриин түсэбһөө дулдыдаха зэргэтэй. Түсэб ехэ байгаа һаа, хүдэлмэриин сэгнэлтэ бага гэхэ гү, али түсэбэй бага байбал, сэгнэлтэнь һайн байдаг. Иихэлээрээ үнгэрмэ ехээр тогтоогдоһон түсэбһөө боложо, продукци хэршье ехээр абабал, хүдэлмэришэд гансахан нэмэлтэ түлөөһэ бэшэ, мүн тарифна түлөөһэеэ хүсэд абажа шадахагүй болоно бшуу. Иимэһээ малшадта малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл олгогдоногүй ха юм.

Мүнөө хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ гэһэн зорилго партиин табяад байхада хүдөө ажалшадые материальна талаар урмашуулха асуудал шэнээр хаража үзэхөөр болоо гэжэ һанагдана. Энэ гуримые шэнэдхэн хубилгаха шухала.

1964 ОНОЙ ФЕВРАЛИИН 28-да болоһон партиин, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Н. С. Хрущев **материальна талаар урмашуулха ёһо гурим хадаа республика бүхэнэй эрхэ байдалда зохилдуулан, ургамал бүхэниие, продукци бүхэниие тус тус дээрэнь абтажа зохёогдохо зэргэтэй** гэжэ хэлэһэн байна. **Материальна талаар урмашуулга болбол продукци үйлэдбэрилгые арьбадхажа байһан, үнэн сэхээр ажаллажа байһан хэдэн миллион хүнүүдэй нэмэлтэ түлөөһэ лаб абаха аргатайгаар тогтоогдохо ёһотой.**

Энэ үе сагта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэнэй, мүн материальна талаар урмашуулгын ёһо гуримые ямараар эмхидхэбэл һайн гээшэб?

Манай һанахада **салин хүлһэнэй болон материальна талаар урмашуулхы гуримые имагтал үйлэдбэриин амжаһан хэмжээнһээ дулдыдахаар тогтообол болохотой** байгаа. Продукциин единицын түлөө хэгдэхэ гаргашые тодорхойлогдоһон үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор тогтоохогүй, харин һүүлэй хэдэн жэлэй туршада үйлэдбэри дээрэ туйлагдаһан дунда зэргын хэмжээнһээ үндэһэлэн элирхэйлхэ. Тараан ажал дээрэ 5—10 жэлдэ, мал ажал дээрэ 2—3 жэлдэ туйлагдаһан үйлэдбэриин хэмжээе хараада абабал таарамжатай. Тиихэдээ энэ үедэ туйлаһан үйлэдбэриин хэмжээе дабан гараһанай, продукциин өөрынь үные хямдаруулһанай түлөө урмашуулхаар гурим тогтоохо.

Иигээд байбал материальна урмашуулгын нүлөөнь саг үргэлжэ үзэгдэжэ байха һэн. Һалбари бүхэнэй хүдэлмэрилэгшэдшье ажалдаа ондоогоор хандадаг болохо. Урдань туйлаһан хэмжээгээ ахяа хадаа нэмэлтэ түлөөһэ абаха байһандаа лаб бата этигэхэшье байна. Иимэ гурим хадаа саашадаа ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, ехээр продукци абаха, ажахын бүхы һалбаринуудые олзотойгоор эрхилхэ ёһотойл хүсэн түгэс зэбсэг боложо үгэхэ ушартай.

Газар ажал дээрэ хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдэй ажал продукцияа абатарнь яагаад түлэгдэхэб гэһэн асуудал гаража магад. Энэмнай жэлэй хугасаанда нэгэ янзаар орожо байдаг бэшэ ха юм. Энэ ушарта сезонто үедэ хэһэн хүдэлмэриин түлөө сэхэ түлэдэг гуримые хэрэглэбэл болохо гэжэ һанагдана. Иимэ түлөөһэн аванс гү, али гарантийна түлөөһэнэй жэшээтэй байха. Зүгөөр нэмэлтэ болон дээшэлүүлэгдэһэн удхатай ямаршье түлөөһэн хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Мал ажал дээрэ продукциин түлөө үгтэхэ түлөөһэн, манай һанахада, жэлэй, сагай болон ажахын эрхэ байдалаар хоорондоо илгаатай байха ёһотой. Совхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, мүн мэргэжэлтэдэй ажалай түлөөһэнэй гуримые нарижуулан хубилгаха гээшэ шухала гэжэ һананабди. Эдэ зоной ажалай түлөөһэн үйлэдбэриһөө, худалдаһан продукциһаа дулдыдахаар тогтоогдохо ёһотой гээшэ ёһоороо зүб байна. Зүгөөр хүсэд мүрөө олоогүй дээрэһээ тэрэнэй ашаг үрэнь харагданагүй, хүдөө ажахын продуктнуудай абалгые саашадань дээшэлүүлхэ, газараа зүбөөр ашаглаха таладань ёһотой нүлөө үзүүлнэгүй.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахын продукци худалдадагайнгаа хэмжээгээр бүхы совхозууд найман бүлэг боложо хубаардаг. Миллионһоо дээшэ түхэригэй продукци худалдаһан совхозууд нэгэдэхи, эгээл дээдэ бүлэгтэ ородог. Тэдэ совхозуудай директорнуудай салин хүлһэн 210—250 түхэриг, главна мэргэжэлтэдэйхи — 180—200 түхэриг байдаг. Тиимэ совхозууд манай хизаарта 80 гаран процентнь. Тиихэдэ отделени болон фермэнүүд абадаг продукциингаа хэмжээгээр табан бүлэг болон хубаардаг. Жэл соо 400 мянган түхэригһөө дээшэ продукци абаха түсэбтэй отделени, фермэнүүд нэгэдэхи, эгээл дээдэ бүлэгтэнь ородог.

Иимэ илгаа тон дутагдалтай. Энээниие хубилгаха шухала. Мүнөө үедэ миллион хахад гү, али гурбан миллион түхэригэй продукци худалдадаг совхозуудай директорнүүд болон мэргэжэлтэд нэгэ адляар салин хүлһэ абана бшуу. Отделени, фермыншье хүтэлбэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй салин хүлһэн мүн лэ иимэ. **Энэмнай ёһотойл нэгэ адляар, хамаагүй тогтооһон түлөөһэн гээшэ. Ондоогоор яашье нэрлэжэ шадахагүйш.**

Совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, мүн мэргэжэлтэдые шагнадаг гурим дээрэшье горитойхон дутагдалнууд бии. Түсэбһөө гадуур ехэ олзо оруулһанай түлөө шан үгтэхөөр тогтоогдонхой. Энэмнай юундэ хүргэнэб? Промфинплан табилгын үедэ заримашуул продукци абахын түлөө ехээр мүнгэ һомолхые, продукциин өөрынь үные үргэхые оролдодог, таагүй һэдэлгэ гаргадаг. Иихэдээ түсэбөөр оршологдохо сэбэр олзын хэмжээн бага болохо зэргэтэй ха юм. Олзо оруулха түсэбөө дүүргэһэнэй түлөө шан үгтэдэггүй бшуу.

Продукци абалгын, худалдалгын хэмжээнэй дээшэлхэ тума совхозуудай болон отделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй салин хүлһэн улам ехэ болохо ёһотой гэжэ тоолонобди.

Хүдөө ажахын продукци абаха, худалдаха талаар урда жэлнүүдтэ туйлагдаһан хэмжээе (мүнгэн дээрэ) үлүүлээд байбалнь, эдэ хүдэлмэрилэгшэдые шагнабал болохотой байна. (Тиихэдээ газар ажал дээрэ 5—10 жэлэй, мал ажал дээрэ 2—3 жэлэй дүнгүүдые хараада абаха). Тиихэдээ мэргэжэлтэд өөрынгөө даажа ябаһан үйлэдбэриин һалбариин дүнгөөр шагнагдаха болоно. Түсэбһөө гадуур олзо оруулһанай түлөө үгтэдэг шангые болюулжа, олзо оршолхо түсэбөө хэр дүүргэһыень хараада абажа шагнабал болохо.

Ажалай түлөөһэнэй гурим шэнэлэн хубилгаха хэрэгтэ хабаатай бүхы асуудалнуудые энэ статья дотор дүүһан тэмдэглэхын аргагүй. Би тиимэ зорилго табинашьегүйб. Эдэнэй олонииень һайса шэнжэлжэ, ажабайдалаар шалгажа үзэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье совхозуудай (илангаяа шэнэ газартахи) ажалай түлөөһэнэй гурим эрид һайжаруулхаар болоһониинь мэдээжэ. Тиихэдээ ажалай түлөөһэн хадаа абтаһан продукцитай тон нягта холбоотойгоор нарижуулан зохёогдохо ёһотой.

Материальна талаар урмашуулха ёһо гуримые нарижуулан һайжаруулга хадаа хүдөөгэй ажалшадай оюун бэлигтэ эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулха, бүхы совхозуудые ойрын сагта олзо доходоор баян предприятинууд болгон хубилгахадань туһалха байһаниинь дамжаггүй.

(«Правда» газетын 1964 оной августын 7-ной номерто толилогдоһон бэшэг).

Целиноградай область.

Москвагаа мэдээсэл

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВ ТАТАРАЙ НЕФТЯНИГУУДТА

БУГУЛЬМА, августын 10. (Пресс-группа). Татарай АССР-тэ айлшалжа байһан КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев мүнөөдэр нефтянигуудай город Бугульма ерэбэ. Эдэнтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тахи Бюрогой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Л. Н. Ефремов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. И. Поляков гэгшэд ерэлсээ. Нүхэр Н. С. Хрущевтой партиин Татарай обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. А. Табеев, Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ С. Г. Батыев, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. А. Абдразяков гэгшэд сугтаа ябалсана.

Бугульмагай аэродром дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевые партиин Бугульминска, Альметьевскэ, Лениногорско горкомуудай секретарьнар А. Р. Ягофаров, А. С. Кашаев, Б. И. Зубков, «Татнефть» нэгэдэлэй начальник Р. Ш. Мингареев, мүн эндэ ерэһэн Дунда-Волгын совнархозой түрүүлэгшэ А. Т. Шмарев гэгшэд угтаба.

Аэродром дээрэ суглараагшад Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалаа.

Н. С. Хрущев аэродром дээрэһээ нефтиин үйлэдбэринүүдтэ ошожо, нефтянигуудай ажалтай танилсаа, үйлэдбэриин түрүүшүүл болон мэргэжэлтэдтэй хөөрэлдөө. Нүхэр Н. С. Хрущев Социалис Ажалай Геройнууд А. Г. Тимченко, М. М. Гимазов гэгшэдэй бригадануудта ошоо.

Һүүлээрнь Н. С. Хрущев Альметьевскэ үйлэдбэриин управлениин «Авангард» колхоздо ошоһон байна.

Советскэ Союзда Индиин президент С. Радхакришнанай ерэхэеэ байһан тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Индиин президент Сарвэпалли Радхакришнаниие Советскэ Союзда айлшалхыень уриһан байгаа.

Индиин президент энэ уряае хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, 1964 оной сентябриин түрүүшын хахадта айлшалха гэжэ шиидэбэ.

Кубын сэрэгэй делегаци маршал Р. Я. Малиновскитой уулзаба

МОСКВА, августын 10. (ТАСС). Кубын революционно хүсэнүүдэй министрэй орлогшо майор Хуан Альмейда түрүүтэй Советскэ Союзда айлшалжа ерэһэн республикын сэрэгэй делегаци мүнөөдэр СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновскитой уулзаба.

Маршал Р. Я. Малиновский майор Х. Альмейда хоёр хани ёһоной оршон байдалда хөөрэлдөө.

Херлуф Бедструпта уласхоорондын Ленинскэ шан барюулагдаба

Данийн уран зурааша, ниитын элитэ ажал ябуулагша Херлуф Бидструп гэгшэдэ «Арадуудай хоорондо эб найдамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай диплом болон алтан медаль Кремлиин Свердловско зал соо августын 10-да барюулагдаба.

Уласхоорондын Ленинскэ шангай комитедэй гэшүүн, СССР-эй арадай артист Г. В. Александров уласхоорондын Ленинскэ шан абаһантайнь дахяад тэрэниие халуунаар амаршалба.

Камчаткын геологуудай хүдэлмэриин халуун хаһа оронхой. Геологууд энэ баян хизаарта шэнжэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулаад, алтанай, барилгын шухала хэрэгсэл — перлит, газар дорохи халуун уһанай ехэ баялиг олобо. Һүүлэй үедэ тундрын саһаар хушагдаһан, хүнэй хүлөө табяагүй шэнэ газар руу геологуудай отрядууд аяншалхаяа гараба. Илангаяа бэрхэшээлтэй газарнуудтань Камчаткын авиаци геологуудые абаашажа үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Банная голой оршондо геологуудые буулгаһан вертолет. Эндэ ерэһэн отряд шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулха юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Баяртай мэдээсэл

Хэлхеэ холбооной Буряадай управлениин транспортна конторын хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй хэлхеэ холбооной министерствэһээ ажалайнь амжалтаар амаршалһан телеграмма абтаба. «СССР-эй хэлхеэ холбооной министерствын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай шиидхэбэреэр социалис мүрысөөнэй II кварталай дүнгөөр таанадта гурбадахи шан олгогдобо»,—гэжэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

И. ГОРБЫЛЕВ,
транспортна конторын нормировщик.

„Агитаторай блокнот"

КПСС-эй Буряадай обкомой соёл сурталай таһагай хэблэдэг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—23-дахи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадтаа тараагдаба.

Блокнодой эхин гадар хуудаһанда РСФСР-эй габьяата барилгашан агитатор Г. Бардаковой гэрээ хаана, яажа зүбөөр табихаб гэжэ залуу барилгашан Ю. Андреевтэ заажа, харуулжа байһан зураг толилогдонхой.

«Хөөрэлдөө үнгэргэхэ материалнуудай» бүлэгтэ «Арадай аша туһа—дээдын хуули мүн» гэһэн статья, «Хөөрэлдөө үнгэргэхэ жэшээтэ тематика» тоо, баримтануудтайгаар хэблэгдээ. КПСС-эй обкомой барилгын ба городой ажахын таһагые даагша **Б. Федоровой** —«Барилгашанай нэрэ хүндэ ехэ» гэһэн статья хэблэгдэһэн байна.

«Ойлгуулламжын хүдэлмэриин дүй дүршэлэй» бүлэгтэ «Хүн зоной ажаһуудаг газарта» гэһэн һонирхолтой мэдээсэл толилогдоо. «Знание» бүлгэмэй тэшүүн **В. Егоровой** —«Эхэнэрнүүд ба шажан» гэһэн статья, «Атеистнүүдэй темээр» гэһэн бүлэгтэ хэблэгдээ.

«Уласхоорондын темээр» гэһэн бүлэгтэ **М. Брагинскиин** — «Африка илажа байна» гэһэн статья толилогдонхой.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта ажалладаг эхэнэрнүүд үндэр бүтээсэтэй ажалаараа суурхана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рудагай сортировщица коммунис ажалай ударник Лидия Сороковикова ажаллажа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Найдамаар даа!

Экскаваторшигуудай бригада тухай Зэдын вольфрам - молибденэй комбинадта һүүлэй хэдэн жэлэй туршада магтаалай үгэнүүдые хэлэдэг болонхой. Тус бригадые Степан Дружинин даадаг.

6 жэлэй саада тээ һэн. Тиихэдэ эмхидхэгдэһэн энэ комплексно бригада комбинат дээрээ томошуулай нэгэн гэжэ тоологдодог бэлэй. Теэдшье хараад үзыт. Бригададань 24 экскаваторшигууд, 13 заһабарилагшад, 3 электригууд хүдэлдэг. Тэдэнэй мэдэлдэ ЭКГ-4, СЭ-3 түхэлэй хэдэн экскаваторнууд үгтэнхэй. Эдээнээ өөһэдөө заһабарилдаг, хүдэлгэдэг юм.

Бригадын ажалые иигэжэ комплексноор эмхидхэхэдэ һайн байһаниинь мүнөө элитэ болобо. Харин түрүүшээр комбинадай зарим хүтэлбэрилэгшэд комплексно бригадын байгуулагдахада тэрэ хэр зүб юм гэжэ һэжэглэһэншье байха. Мүнөө бригадын гэшүүн бүхэн бүхы коллективэйнгээ ажал тухай һанаагаа табидаг болоо ха юм.

Степан Харлампьевичай бригадынхид жэлэй эхиндэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ. Руда малтаха түсэб 102,8 процент, ажалай бүтээсын талаар 103,5 процент дүүргэгдэнхэй. Хүдэлмэришэн бүхэнэйнь һарын салин дунда зэргээр 200 гаран түхэриг болодог.

Иимэ амжалта туйлалгада тус бригадын гэшүүдэй—заһабарилагшадай үүргэнь тон ехэ. Эндэ экскаваторнуудай хүдэлмэриин тусхай журнал бии. Хэдыдэ, ямар заһабарилга хэгдээб, али зүйлнүүдынь һэлгэгдээб, мүнөө экскаватор ямар байдалтайб гэжэ журнал соо бүлта бэшэгдэдэг. Энээнэй ашаар али нэгэн халаанда ерэһэн хүдэлмэришэд машинынгаа ямар зэргэ байһыень һайса мэдэжэ, тэрэнээ үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха аргатай бшуу.

Тэрэшэлэн бригадын гэшүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри зүбөөр табигданхай. Бригадын совет байгуулагданхай. Энэ совет хадаа гансахан үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэдэг бэшэ, мүн бригадын гэшүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ямараар ябуулагданаб гэжэ һонирходог юм. Али нэгэнэйнгээ элдэб аашa гаргаха гү, али ажалай журам эбдэхэ ушарта бригадын соведэй зүблөөн зарлагдажа, зүбшэн хэлсэлгэ болодог байха.

Бригадын партийна, профсоюзна бүлэгүүд муу бэшээр хүдэлдэг гэжэ тэмдэглэлтэй. Партийна группада 10 коммунистнууд оролсодог. Тэдэнэй тоодо Социалис Ажалай Герой Александр Филиппович Ваганов, урдань бригадир ябаһан үнинэй коммунист Алексей Тимофеевич Чигарев болон бусад бии. Эдэнэрнай өөһэдөө эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулхаһаа гадна, бусад нүхэдтөө туһалжа, дүй дүршэлдөө һургадаг.

Мүнөө экскаваторщигуудай бригада коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байна. Тэдэнэй 27-ниинь коммунис ажалай ударнигууд болонхой.

Коммунизм байгуулагшадай ёһо заншал баримталан, тус бригадынхид эрхим һайнаар ажаллахаһаа гадна, гэр байрадаа коммунис ёһоор ажаһууха, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдожо ябадаг. Жэшээлхэдэ, бригадын 9 хүдэлмэришэд, тэдэнэй дунда А. Ф. Ваганов, Г. М. Кулаков, В. А. Павлов, А. С. Бадмаев болон бусад үдэшын техникумдэ һуралсана. Бусад хүдэлмэришэдынь хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта һуралсажа, эрдэмээ дээшэлүүлнэ. Амаралтын үдэр экскаваторщигуудай сугтаа гэр бүлэнэртэйгөө хамта Зэдэ голой эрьедэ ошоод, сэнгэжэ зугаалжа байхыень хаража болохот. Бултадаа хамта кино, театр харадаг, хараһан, уншаһанаа зүбшэн хэлсэдэг заншалтай болонхой.

Шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, али нэгэн шэнэ мэргэжэл олохо тушаа эндэхид ехэхэн анхарал хандуулдаг. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй август һарада сэрэгэй алба дүүргээд ерэһэн залуу коммунист Владимир Большещапов ямаршье мэргэжэлгүй байгаа. Хамта ажалладаг хани нүхэдэйнгөө туһаламжаар Владимир богонихон болзорто слесариин мэргэжэл шудалаад, мүнөө 4-дэхи разрядаар хүдэлжэ байна. Анатолий Бадмаев электро-газгнууршанаар ажаллажа байхадаа экскаваторай машинист болохо гэжэ шиидээ һэн. Бригадын гэшүүд энэ хүсэлыень һайшаажа, ажаллажа байгаад шэнэ мэргэжэл шудалхадань ехэ туһаламжа үзүүлһэн байха. Аха нүхэдэйнгөө туһаламжын ашаар Анатолий 6-дахи разрядай машинист болонхой.

Экскаваторщигуудай бригадын үндэр бүтээсэтэ ажал гансахан өөһэдһөөнь дулдыдана гэжэ хэлэхын аргагүй. Тэдэнэй хүдэлмэри газар тэһэлэгшэдэй ажалһаа болодог ха юм. Газар тэһэлэлгын ажал һүүлэй үедэ нилээд һайжаржа, экскаваторщигуудайшье хүдэлмэри урагшатай болоо.

Долоон жэлэй зургаадахи жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа, гүрэнэй түсэб даабари Степан Дружининай бригадынхидай амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандань найдамаар даа!

А. ДАВЛЕТБАЕВ.

Закаменск.

Уялгаяа шэнэлбэ

«Коммунизм байгуулагшадые эрхимээр хангаха»—иимэ зорилготойгоор Улаан-Үдын трикотажна фабрикын коллектив ажаллажа байгаа юм.

Һаяхан тус фабрикын коллектив ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Валовой продукци үйлэдбэрилхэ 8 һарын түсэб, арад зоной ажаһуудалай эрилтые хангаха 9 һарын түсэб августын 8-да дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал ажалай бүтээсэ 9,6 процент дээшэлһэн байха. Гадна энэ жэлдэ 20 янзын элдэб трикотажна хубсаһан оёгдодог, химическэ хуурай аргаар хубсаһа сэбэрлэдэг болоо.

Хүнэй захилые дүүргэдэг, трикотажна хубсаһа оёдог цехүүдэйхид ажалдаа эрхим амжалта туйлажа, мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана.

Үйлэдбэридөө бии байһан арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, фабрикын коллектив валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб Совет Конституциин үдэр—декабриин 5 болотор, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха түсэбөө ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэһэн шэнэ уялга абаба. Түсэбһөө гадуур 64 мянган түхэриг олзо оруулагдаха.

Т. БУРКИН.
Улаан-Үдын трикотажна фабрикын директор.

120 хүн киномеханигууд

Новосибирскын, Улаан-Үдын профессионально-техническэ һуралсалай училищинууд болон Эрхүүгэй киномеханигай һургуули түгэсхэжэ ерэһэн мэргэжэл һайнтай 120 хүн манай республикада ажаллаха болобо. Эдэнэр хүдөө нютагуудтахи кино-түхеэрэлгэнүүдтэ ажаллахаар эльгээгдэхэнь.

Л. ГРОССМАН.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1964 оной августын 12.

ЗАЛИРШАГҮЙ ЗАЛУУ ОЮУН БЭЛИГ

Искусствын ямар нэгэн зохёолтой танилсахадаа, тэрэнние зохёогшын—номой, уран зурагай, киногой авторай шэнжэ түхэлые толгой соогоо бодожо үзэхэш.

...Артистын хоолой радиогоор зэдэлнэ. Тэрэнэй ирагуу хоолой, гоё hайхан аялга дуулахадаа хүнүүд зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэдэг, хүгжэмэй, поэзиин, хүнэй гүн бодолой hайн hайханиие имэ артист дэлбэлэн хэруулжа шададагтаал хүн зоной дунда суурхадаг ха. Имэ артистые хүнүүд хараашьегүй hаа, дуу аялгаарнь тэрэ хүнтэй танил мэтэ болодог, тэрэ хүнэй шэнжэ түхэлые толгой соогоо тиимэ, иимэ байгаа ёhотой гээд hанадаг гээшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, тиимэ артистын хүсэл бодол, оюун ухаан, искусствынь онсо шэнжэ тэмдэгүүд дуу хүгжэмдэнь эли тодоор харагдадаг бшуу.

Искусствын имэ хүнүүдэй нэгэн Абида Арсаланов болоно. Энэ артистамнай тёнор хоолойтой. Театрта хэлсэдэгэй ёhоор энэмнай «залуу геройнуудай» нэгэн гээшэ. Тиин Арсаланов үнэхөөрөөшье залуу, искусствая хүндэлдэг, гүн сэдьхэлhээ дурладаг бшуу.

Анханай малшан Арсалантанай Абида хүбүүнэй хониёо адуулаад, гэртээ ерэхэдэнь, нэгэтэ лимбэеэ абаад Ага ерэг гэжэ аймагай комсомолой комитет дуудаба. Тэндэ Улаан-Үдэhөө ерэhэн, мүн Ага нютагта түрэhэн Буряад драмын театрай артист Жүгдэр Пагбаин байба. Буряадай искусство ба литературын нэгэдэхи декадада хабаадаха хүнүүдые шэлэн абахаяа Ага нютаг ошоhон байгаа.

Шэнэ газарта—городто Абида Арсаланов оролдосотойгоор хүдэлжэ оробо. Театрай хоорто оронхой. Эндээ хүдэлхэhөө гадна хүгжэмдэ hураха, театрай түүхэ шудалха мэтын олон юумэндэ hураха хэрэгтэй байгаа. Декадада харуулагдаха «Энхэ Булад Баатар» гэжэ оперодо дуулаха болобо. Үльгэршэнэй парти энэ оперодо тиимэ ехэшье бэшэ hаа, харюусалгатай байhаниинь ойлгосотой. Арадай дуунай аялга дээрэ зохёогдоhон энэ оперын хүгжэмые хүсэд нугалбарыень гаргахын тулада тэрээндэ хабаадагша бүхэн ехэ шадабаритай байхаhаа гадна хүгжэмэй техникэ hайса мэдэхэ ёhотой. Хүсэл оролдолгын ашаар Абида Арсаланов нүхэдтэеэ хамта энэ оперодо дуулажа, Москвагай харагшадые баясуулhан юм.

Декадын зүжэгүүдтэ хабаадажа, залуу дуушан оперно искусствын орёо нарин шадабариин жолоо барижа эхилбэ. Саашадаа классическа зүжэгүүдтэ наадаха, дуулаха—имэ харюусалгатай зорилго табигдаба. «Евгений Онегин» гэжэ Чайковскиин оперодо Ленскиин парти—түрүүшын ехэ шалгалта болобо. Энэмнай түхэл маягаараа, нугалбари аялгаараа тон ондоо хүгжэм байhаниинь ойлгосотой. Энээниие шудалхын тулада мүн лэ ехэ оролдолго хэшээл хэрэгтэй байба.

Саашадаа зүжэгhөө зүжэгтэ («Русалка», «Фауст») артистын шадабари улам мэргэжэнэ. Энээнhээ сааша Абида Арсалановай дуулаhан, наадаhан зүжэгүүдые тоолохо болоо hаа, олон байха. Даалгагдаhан партидаа ехэ оролдосотойгоор, харюусалгатайгаар хандадаг байhан дээрэhээ богонихон саг соо энэ артист Буряадай оперо ба баледэй театрай элитэ солистнуудай нэгэн болоhон байна. Энээндэ оюун бэлигынь—анханайнь ирагуу хоолой ехэ удха шанартай байгаа ааб даа, тиигэбэшье энэ оюун бэлиг дээрэнь өөрын айхабтар ехэ оролдолго хэшээл энэ артистые суутай солотой болгоо гэжэ онсо тэмдэглэе.

25 жэлэй турша соо оперын ендэр дээрэ дуулаhан партинуудынь тоолжо барагдашагүй. Хүгжэмэй, театрай искусствада онсо шалгарhанайнь түлөө нүхэр Арсалановта Буряадай АССР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо hэн. Саашадаашье бэлиг шадабаряа дээшэлүүлхэ зорилгоор Абида Арсаланов Москвагай гүрэнэй консерваториин дэргэдэхи студида hуража гараа. Энээнhээ хойшо артистын шадабари, улам нарижаhан байна. 1959 ондо Москвада болоhон Буряадай искусство ба литературын хоёрдохи декадада хабаадахадаа, энэ дуушамнай Бородинай «Игорь Тайжа хаан» гэжэ оперодо Владимир Игорьевичэй парти дууласа. Энээнтэй хамта нэгэ имэ ушар hанагдана. Энэ оперо бэлдэжэ байхадамнай Ехэ театрай оркестрэй артистнар Абида Арсалановай энэ партиие дуулахадань hайхашаажа, аргагүй альгаа ташаа бэлэй. Эдэнэрнай нарин бэрхэ, хүгжэмшэ уладууд байhаниинь мэдээтэй.

Буряадай үндэhэн оперын искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ Арсалановай үүргэ ехэ гэжэ тэмдэглэмээр. Фроловой «Энхэ Булад Баатарhаа» эхилээд, тон hая бүтэhэн Аюшеевэй «Аха дүүнэр» гэжэ оперодо дуулаhан—имэ намтартайл даа.

Ганса оперно зүжэгүүдтэ дууладаг наададаг гэжэ Арсалановые хэлэхэ болоо hаа, энэ хүнэй творчество хүсэдөөр харуулагдахагүй. Энэ хүмнай, үшөө зохёол бэшэлсэдэг бшуу. Театрта табигдаха олон зохёолнуудай автор Абида Арсаланов болоно. «Булагай эхиндэ» гэжэ оперын, «Шэнэ замаар» гэжэ хүгжэмтэ комедиин либретто бэшэнхэй. Мүн бэшэншье зохёолнуудые бэшэдэг даа.

Артистын, зохёолшын зам орёо ха юм даа. Хэршье талаантай, урагшатай ябаа хадаа оюун бодолто артист хүн хододоол шэнэ юумэ бэдэрхэ, искусствада өөрын онсо зүргэтэй болохые оролдодог ха юм. 25 жэлэй турша соо хүдэлжэ ябахадаа Абида Арсаланов гансал оперно зүжэгүүдээр ажалаа хизаарладаггүй байгаа. Концертдэ ехэ анхаралаа хандуулалсадаг. Тиихэдээ дууладаг дуунуудаа улам олошоруулдаг—имэ эрилтэтэй ябадаг. Эгээл имэhээ Абида Арсалановай концертнууд удха hайнтай, хододоо hонирхолтой байдаг. Гадна Буряадайнгаа композиторнуудтай нягта холбоотойгоор хүдэлдэгынь ехэ hайшаалтай.

Эдэ бүхы аша габьяаень хараадаа абажа, Буряад ороной үнинэй энэ артистда РСФСР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Эльдин талын хонгёо hайхан дууша—булжамуурай дуунда адли хоолойтой Абида Арсалановые Сибирь болон Алас Дурна зүгэй городуудай ажалшад халуунаар угтадаг юм. Мүнөөшье Хабаровск, Комсомольск-на-Амуре городуудаар аяншалжа ябанабди.

Эрилтэ ехэтэй артист байhан туладаа өөрынгөө ажалаар hанаагаа амаруулдаггүй, шэнэ шэнэ образуудые зүбөөр гаргахадаа композиторай хүсэл бодолые бэелүүлхын тулада ехэ оролдодог байна. Мүнөөшье шэнэ партинуудые дуулахаар бэлэдхэжэ байна. Театрай шэнэ сезондо «Лакме» гэжэ оперодо Абида Арсалановай дуулахыень хараха абди. Иигэжэ энэ артистын намтар харуулхада манай оперно театрай түүхын хуудаhан нэгэ нэгээр hэхэгдэhэндэл байха юм. Түрэл искусствынгаа түүхэ намтартай оюун бэлигээрээ, оролдосото ажал хэрэгээрээ нягта холбоотой элитэ артист Абида Арсалановта hайн hайханиие хүсэжэ, залиршагүй залуу оюун бэлигээрээ хүн зониие үни удаан саг соо баясуулаг лэ гэжэ юрөөе.

В. МАИМЕСКУЛ,
Буряадай оперо ба баледэй театрай дирижер, РСФСР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша.

ХИЛЫН СААНАhАА

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ ИЛАЛТА

НАГАСАКИ. Ядерна зэбсэг хорихын түлөө конференци эндэ болоод дүүрэбэ. Эб найрамдалай түлөө, ядерна аюул зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ габьяатай байhыень мэдэрэлгын тэмдэг болгон, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй алтан медаляар Нагасаки хотын зониие шагнаха тухайда Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй түлөөлэгшэ Варела конференциин делегадуудта мэдээсэбэ.

Советскэ делегациие толгойлогшо Г. А. Жуков эб найрамдал хамгаалагша совет хүнүүдэй үмэнэhөө бэлэг болгон, скульптор Вучетичэй бүтээhэн (совет сэрэгшэдэй дурасхаалда Берлиндэ табигдаhан) памятнигай македые конференциин президиумдэ барюулба.

Японие ядерна зэбсэгээр зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн, Азиин ба Номгон далайн райондо ядерна зэбсэггүй зоно бии болгохын түлөө, газар доро ядерна туршалга хэхэ ябадал дары болюулхын түлөө, Вьетнам ба Лаостодохи хёмороое эбэй гуримаар зайсуулхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ нэгэн hаналтай байхын түлөө, атомна бомбодолгоhоо хохидогшодто туhаламжа үзүүлхэ тодорхой хэмжээ абахын түлөө тэмсэхэ гэhэн шиидхэбэри конференци дээрэ нэгэн hаналтайгаар hайшаагдаа. Московско договорые япон арадай эрилтэдэ харюусаха хэмжээн гэhэн Нагасакын уряа нэгэн hаналтайгаар баталагдаа.

(ТАСС).

Советскэ правительствын мэдүүлгэ барюулагдаба

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Кубын Республикада эсэргүү тогтоолнууд ба мэдүүлгэнүүдые американска гүрэнүүдэй организациин абаhантай дашарамдуулан Советскэ правительствын тунхаглаhан мэдүүлгые ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэгшэ үсэгэлдэр Аюулгүйн Советэй түрүүлэгшэдэ барюулаа. Энэ мэдүүлгын текстые Аюулгүйн Советэй хуулита документ болгон тараахыень советскэ түлөөлэгшэ гуйба.

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

ХАНОЙ, августын 10. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республика тушаа ООН-ой Аюулгүйн Советтэ США-гай зүгhөө гомдоhые ДРВ-гэй МИД буруушаана.

1954 оной Женевскэ зүблөөндэ хабаадаhан оронууд лэ Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү США-гай правительствын тон аюултай сэрэгэй ябуулгануудые мүрдэхэ бүрин эрхэтэй гэжэ ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлбэ.

Дахинаа добтолбо

ХАНОЙ, августын 10. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Вьетнамай арадай армиин дээдэ командованиин холбооной түлөөлэгшэ Вьетнамда адагламжа ба хиналта хэхэ уласхоорондын комиссида бэшэг эльгээбэ. ДРВ-гэй агаарай дайдые американска самолёдуудай дахинаа дабан добтолhон тухайда тэрэ бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Августын 9-дэ американска тагнуулай хоёр самолёт Ханойhоо зүүн урдуурхи провинцинууд дээгүүр хэдэ дахин ниидэ гэжэ тэрэ бэшэг соонь мэдээсэгдэнэ.

Эли газарнуудтаа тунхаглаа

ГАБАНА, августын 10. (ТАСС). Орджоникидзе хотодо Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгын тодорхой найруулгые Гаванын «Ой», «Мундо» газетанууд эли газартаа тунхаглаба. Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү США-гай зэрхэг түримхэй ябуулгые өөрынгөө энэ үгэ соо Н. С. Хрущев эрид буруушааhан байна. Советскэ Союз бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахиха хэрэгые хамгаална, амгалан ёhоор зэргэ оршон байха тухай Ленинэй захяа заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлнэ гэhэн мэдүүлгые энэ үгэ сооhоонь онсолон абажа тунхаглаа.

Демонстраци болобо

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). ООН-ой байшангай ороондо үсэгэлдэр 500 гаран хүнэй хабаадалгатай митинг боложо, Кипрые Турциин самолёдуудай бомбодоhыень буруушаагаа. Демонстрацида хабаадагшадай дунда «Кипрэй өөрынгөө байдал өөрөө тодорхойлхын түлөө тэмсэхэ американска комитедэй», «Греко-американска бүлгэмүүдэй нэгэдэлэй» гэшүүд бии байба. Эдэ демонстрантнууд «Англи, Турциинхидые зэбсэглэхэеэ боли!», «Турци бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдалда аюул тохёолдуулжа байна!», «Кипр киприодуудай мэдэлдэ байха ёhотой!» гэhэн бэшэгтэй плакадуудые баринхай ябаба.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Кипртэхи байдал зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдажа зарлагдаhан Аюулгүйн Советэй заседани забhарлалга хэhэнэй hүүлээр үсэгэлдэр дахинаа hэргээгдээ. Минни правительствын hанамжын ёhоор, США-гай ба Англиин дурадхаhан резолюциин проект хангалтагүй байна. Юундэб гэхэдэ, оруулагдаhан нэмэлтэ сооньшье зэрхэг түримхэй ябуулга буруушаагданагүй гэжэ Кипрэй түлөөлэгшэ Россидес мэдүүлбэ.

Аюулгүйн Советэй 1964 оной мартын 4-нэй резолюци энэ проект соо дурдагдаhан байха ёhотой. Кипрэй бүтэн бүрин, бэеэ даанхай байлгые хангаха тухайда тэрэ резолюци соо хэлэгдэнхэй юм гэжэ Кипрэй түлөөлэгшэ эрилтэ хэбэ. Кипрэй hуурин тосхонуудые бомбодолго үргэлжэлhөөр гэжэ Россидес мэдээсэбэ.

Резолюциин проектые зохёогшод энэ ондо Аюулгүйн Советэй абаhан тэрэ резолюциие өөрынгөө мүнөөнэй проект соо дабтан дурдахаар бэлэн байна гэжэ США-гай делегат Стивенсон Аюулгүйн Советтэ мэдээсэбэ.

Тэрэнэй hүүлээр резолюциин проект голосованида табигдажа, 9 гэшүүнэй дуугаар баталагдан абтаа. СССР-эй болон Чехословакиин түлөөлэгшэд дуугаа үгэлгын үедэ hаналаа барюба. Кипртэ эсэргүү дайнай ябуулгые дары болюулха гэhэн уряа советскэ делегациин, мүн Кипрэй делегациин дурадхаhанай үндэhөөр энэ резолюци соо дурдагдабашье, резолюциин бусад хубинуудтань агрессорые, мүн добтологдон хохидогшые адлидхаха hэдэлгэ гаргагдана.

Грециин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй мэдүүлгэ

АФИНЫ, августын 10. (ТАСС). Турциин сэрэгэй хоёр самолёт мүнөө үглөөгүүр Кипрэй Хрисоху райондохи Полис тосхониие бууддаа гэжэ Грециин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Костопулос мэдээсэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан Грециин правительствын түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлээ: Греци хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байна, тиигэбэшье Турциин зүгhөө зэрхэг түримхэй добтолго хээ hаань, хамгаалгын хэмжээ абаха тухай захиралта гаргаха байха,—гэбэ.

Бүдүүлиг муухай ябуулга

ЛОНДОН, августын 10. (ТАСС). Эндэ тунхаглагдаhан Кипрэй ахамад дээдэ комиссарай канцеляриин мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ: Турциин сэрэгэй самолёдууд үсэгэлдэр Помос тосхондохи (Кипрэй баруун хойто район) госпиталиие хаа хамаагүй бомбодоо. «Энээнэй урда тээхи бомбодолгонуудай үедэ шархатаhан аад, энэ госпитальдо эльгээгдэhэн бүхы хүнүүд, тэрэ тоодо врачнууд болон медицинскэ сестранууд, бултадаа алагдаа. Тэрэшэлэн улаан хэрээhэнэй полевой госпиталь hандаралда ороо».

Турциин лётчигууд улаан хэрээhэнэй тугуудай далбажа байбашье больницанууд ба нүүдэл госпитальнуудые үсэгэлдэр бүдүүлигээр бомбодоо гэжэ гадаадын агентствэнүүдэй энээнэй урда тээ Никозиhоо дамжуулhан мэдээсэлнүүдые Кипрэй ахамад дээдэ комиссарай мэдүүлгэ лаблан баталба.

Турциин агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй үсэгэлдэрэй добтолгын үедэ хэдэн зуугаад хүн гэмтэhэн байна. Полис, Пафос ба Кипрэй баруун-хойто бусад тосхонуудтахи госпитальнууд шархатаhан хүнүүдээр дүүрэнхэй. Тэдэнэй дунда олон эхэнэрнүүд, үхибүүд бии. Кипрэй республикын ахамад дээдэ комиссарай канцеляриин мэдээнүүдэй ёhоор, 500 гаран хүн гэмтэhэн байна.

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Кипртэхи буудалдаае зогсоохо тухай ООН-ой Аюулгүйн Советэй уряае Турциин правительство дан дээрэ зүбшөөн абаха гэбэ гээд Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Анкарahaa дамжуулба.

«Хэрбээ прегүүд-киприодууд өөhэдынгөө ээлhэн, турогууд-киприодуудта хамаатай hуурин тосхонуудhаа гаража ошоо hаань», Кипртэхи сэрэгэй ябуулгые болюулхаар Турци бэлэн байна гэжэ правительствынь түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Тэрэшэлэн аралай баруун хойто хубида байлдаанай болоhон районhоо гаргагдаhан ООН-ой сэрэгүүд турецкэ хүн зоной аюулгүй байдал хангахын тула энэ райондо дахинаа бусахыень Турци мүн лэ эрилтэ хэбэ.

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Кипртэхи буудалдаа зогсоохо тухай ООН-ой Аюулгүйн Советэй уряае дүүргэхээр зүбшөөрhэн тухайдаа Кипрэй республикын президент архиепископ Макариос мэдүүлээ гэжэ ЮПИ агентство Никозиhоо дамжуулаа. Энэ аралдахи хюдалдаа болюулхые уряалhан Аюулгүйн Советэй шиидхэбэридэ Кипрэй правительство тон харюусалгатайгаар хандана гэжэ Макариос онсолон тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК, августын 10. (ТАСС). Августын 10-най үглөөгүүр Кипрэй баруун хойто хубидахи Полис гэжэ тосхондо турецкэ реактивна самолёдуудай добтолhон дээрэhээ 50 хүн алагдаhан, хэдэн арбаад хүн шархатаhан байна гэжэ Кипрэй информационно агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Энээн тухайда Юнайтед Пресс Интернейшнл агентство Никозиhоо дамжуулhан байна.

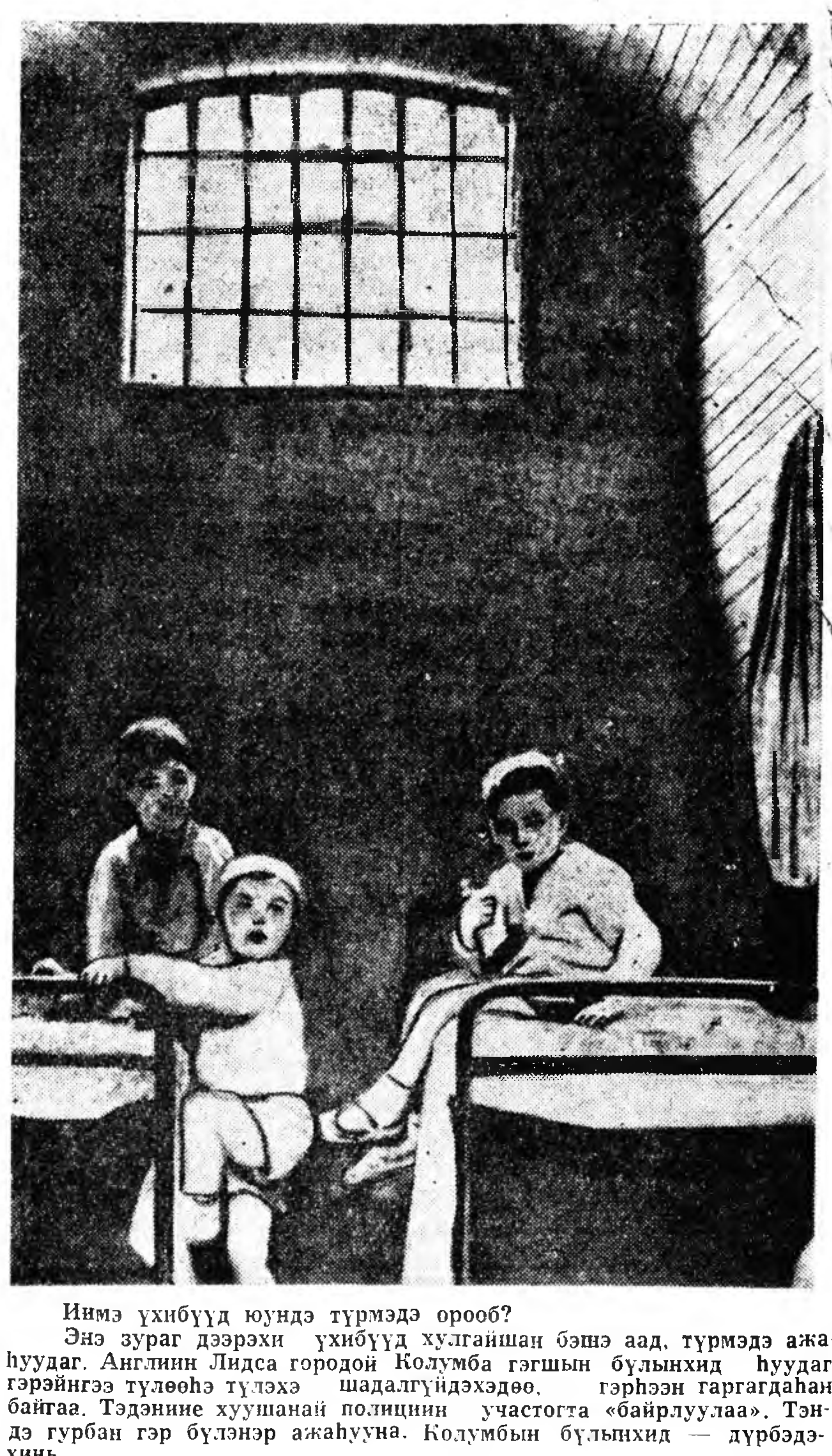

Имэ үхибүүд юундэ түрмэдэ орооб?

Энэ зураг дээрэхи үхибүүд хулгайшан бэшэ аад, түрмэдэ ажаhуудаг. Англиин Лидса городой Колумба гэгшын бүлынхид hуудаг гэрэйнгээ түлөөhэ түлэхэ шадалгүйдэхэдөө, гэрhээн гаргагдаhан байгаа. Тэдэниие хуушанай полициин участогто «байрлуулаа». Тэндэ гурбан гэр бүлэнэр ажаhууна. Колумбын бүлынхид — дүрбэдэхинь.

«Дейли геральд» газетэhээ абтаhан зураг.

БАРИЛГАШАД МҮРЫСӨӨ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр республикымнай барилгашад заншалта hайндэрөө тэмдэглэн, Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр хоёр үдэрэй туршада хоорондоо мүрысөө.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр. Эхэнэр, эрэшүүлэй дунда 100 метрэй зайда урилдаанай болоходо, команда бүхэнэй түлөөлэгшэд өөhэд өөhэдынгөө спортсменүүдые бэлэдхэнэ. Эхэнэрнүүдэй дунда болоhон мүрысөөндэ барилга-хабсаралгын наймадахи управлениин түлөөлэгшэд Перевалова, Каширихина гэгшэд эрхимлэжэ, түрүүшын хоёр hуури эзэлнэ. Табадахи управлениин Бурлакова—гурбадахи хүн фиништэ хүрэжэ ерээ. Энэ зайда урилдаhан эрэшүүл соохоо мүн тус управлениин түлөөлэгшэ Андрей Антропов эрхимлээ. Удаадахи хоёр hууриие Улаан-Үдын шэлэй заводой түлөөлэгшэд Гришин, Немочин гэгшэд эзэлээ.

Эдэнэрэй удаа үндэрые, утые харайлгаар, ядро, диск шэдэлгээр hонирхолтой наадан болоно. Спортсменүүдэй дунда баhал шанга тулалдаан эхилжэ, алиниинь алин гэшэгүй hайн амжалта туйлахын хойноhоо оролдоно. Эдэнэрэй дундаhаа наймадахи управлениин спортсменүүд онсо шалгаржа, түрүү hуури эзэлнэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр 200, 100, 800, 1500 метрэй зайда, 4х100 гэhэн эстафетэ дамжуулгаар мүрысөөн үргэлжэлүүлэгдэhэн байна. 200 метрэй зайда урилдаhан эхэнэрнүүдэй дундаhаа наймадахи управлениин Вершинина, Перевалова, Каширихина гэгшэд бултанhаа хурдан гүйжэ, түрүүшын гурбан hуури эзэлнэ. 800 метрэй зай. Эхэнэрнүүд энэ зайда урилдажа, стадиондо сугларагшадые hонирхуулна. Мүрысөөн бүхэндөө шүүжэ ябаhан барилга-хабсаралгын наймадахи управлениинхид баhал энэ зайда эрхимлэхээр бэеэ зэhэнхэй. Стартhаа гурбадахи ээлжээндэ табигдаhан Самышкина Евдокимова хоёр бултанhаа урид фиништэ хүрэжэшье, түрүүлэн ерэгшэдэйгээ сагые hайжаруулна. Тиигэжэ эдэнэрнай дахинаа эрхимлэжэ, бултаниие баясуулна. Гурбадахи hуурие шэлэй заводой спортсменка Белявская эзэлнэ. Эдэнэрэй удаа 4х100 гэhэн эстафетэ дамжуулгын мүрысөөнэй болоходо наймадахи управлениин эхэнэрнүүд мүн лэ түрүү hуури эзэлбэ. Шэлэй заводой, табадахи управлениин командanууд удаадахи hуури эзэлээ.

Эрэшүүл 200, 400, 1500 метрэй зайда урилдаа. Эндэ наймадахи, долоодохи, табадахи управлениин спортсменүүд бултанhаа hайн саг харуулжа, түрүү hуури эзэлнэ. 4х100 гэhэн эстафетын болоходо шэлэй заводой команда эрхимлэжэ, түрүү hуури абаа. Мүрысөөнэй дүн гаргахада барилга-хабсаралгын наймадахи управлениин команда түрүү hуури эзэлжэ, барилгын материалнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой дамжуулгын кубок абаhан байна. Хоёрдохи, гурбадахи hууринуудые шэлэй заводой, табадахи управлениин командanууд эзэлээ.

Т. БАДМАИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) 100 метрэй зайда эрхимлэhэн Андрей Антропов.

2:1 ТООТОЙГООР ШҮҮГЭЭ

Федерациин зургаадахи зонодо наадажа ябаhан Улаан-Үдын «Армеец» командада Новосибирск городой «Сибсельмаш» айлшалhан байна. Айлшаднай мүнөөдөө хорин нэгэдэхи уулзалгаhаа 15 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hуурингуудай нэгые эзэлжэ ябана. Эдэнэрнай манай командада ерэхэhээ урид Ангарск городой «Старт» бүлгэмэй футболистнуудтай наадахадаа 1:0 тоотойгоор уулзалгаяа түгэсхэжэ, шухала хоёр очко абаhан байгаа. Улаан-Үдын «Армеец» тээсгэнэй эдэнэртэ айлшалхадаа уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ ерэhэн юм. Хоёрдохи уулзалгань ямараар дүүрэгшэ ааб гээд хаража үзэхэ болонобди.

Энэ үдэрэй мүрысөө үнгэргэхэ болоhон судья Герасимец (Улаан-Үдэ) үдэшын эгэ зургаан часта жэмбүүрээ эшхэрүүлжэ, нааданда бүмбэгэ оруулна. Наадан бүхэндөө шадамар бэрхээр добтолдог улаан-үдынхид энэшье үдэр шанга шанга добтолгонуудые хэжэ, айлшадаа hала тугшаруулна. Добтологшод Крыласов, Яковлев, Ансимов гурбан ээлжээ ээлжээгээр добтолжо, hайн наада эмхидхэнэ. Теэд, эмхидхэhэн нааданиинь харюугүй hалажа, стадиондо сугларагшадай урма зориг хухална. Добтологшо Крыласов айлшадай воротада хоёр удаа hайнаар сумэрэн ороошье hаа, мэгдэhэндээ бүмбэгэеэ баhал буруу тээшэнь сохижорхино. Наадан эхилhээр 38-дахи минутаяа ябажа байна. Талмайн баруун захаар гүйжэ гараhан Ансимов гол добтологшодтоо бүмбэгэеэ дамжуулжархиба. Шангаар сохигдоhон бүмбэгын айлшадай хамгаалагшадай арада унахатайнь сасуу, хододоо бэлэн ябадаг Яковлев энэ бүмбэгэеэ сохижо, одоошье тоо нээбэ даа. Тиигэhээршье айлшад наадандаа халажа, баhал hайн добтолгонуудые эхилжэ мэдэнэ. Ээлжээ ээлжээгээр өөhэд өөhэдынгөө тала руу добтололсоhон эдэнэрнай дахин тоо нээжэ ядана. Хэдэн удаа эршэтэйхэн бүмбэгэнүүдэй сохигдоходо Улаан-Үдын вратарь Веригин абаад лэ, гэдэргэнь—нүгөөдэ ворота хүрэтэр сохижорхино. Нэгэ тиигэжэ сохиhон бүмбэгыень абаhан Крыласов хамгаалагшадаа үгэжэрхибэ. Бэе дээгүүрээ сохин гэдэргэнь ябуулхаар оролдоhон «Армеец» бүлгэмэй хамгаалагша Выборов алдуу гаргажа, тэрэнээ өөрынгөө ворота тээшэ ябуулжархиба. Бүмбэгын урдаhаа харайжа гараhан Санников тэрэнээ вратарьтаа дамжуулхын орондо өөрөө наадажа, айлшадай добтологшодто бүляалгажа, ворота руугаа сохюулаад, нааданайнгаа тоо 1:1 болгожорхёо.

...Нааданай хоёрдохи хахад. Баhал шанга добтолгонууд эхилжэ, футболист бүхэн, илангаяа айлшаднай хамаг хүсэ шадалаа элсүүлжэ мэдэнэ. Айлшадай добтологшод хэдэн удаа hайн добтолгонуудые эмхидхэжэ, воротагай дэргэдэ яhала аюултай байдал тохёолдуулна. Теэд улаан-үдынхидэй хамгаалагша Выборов энэ удаа хэзээ хэзээнэйхиhээ ахир муугаар наадажа, өөрынгөө тала руу хэдэн олон бүмбэгэнүүдые сохюулна, бүлгэмэйнгээ ...ляалгана.

Вратарь Веригинэй шадамар бэрхээр наадаhанhаа уламжалан бүмбэгэ гэдэргээл сохюулhаар сохюулжа, айлшадай талада добтолго болоно. Вратариин гэдэргэнь сохиhон бүмбэгэ абаhан Семенов тэрэнээ Ансимовтаа дамжуулжашье, айлшадай воротагай дэргэдэ ёhотойл боогнороон боложо, хоёрдохи бүмбэгэ оруулагдашаба. Энээгээр наадан түгэсэжэ, Улаан-Үдын «Армеец» хамтадань 21 очкотой болоhо, урагшаа дабшаба.

Удаадахи наадан августын 22-то үнгэргэгдэхэ. Манайда айлшаар Кемерово городой «Химик» команда ерэхэ болонхой.

Сагай ударим

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай үе үе үүлэтэйшэг, урда аймагуудай зарим нютагуудаар бага зэргэ бороо ороходо, hулашаг hалхитай байха. Хойто аймагуудаар 14—19, бусад нютагуудаар 19—24, Улаан-Үдэдэ үглөөгүүр 11—13, үдэртөө 21—23 градус дулаан болохоор хараалагдана.

Августын 13, 14-нэй үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэйшэг байха. Шииг бороо орохогүй. Баруун хойноhоо hулашагаар hалхилха. Хойто аймагуудаар hүниндөө 1 градус хүйтэнhөө 4 градус хүрэтэр дулаан, үдэртөө 15—20, бусад нютагуудаар hүниндөө 7—12, үдэртөө 20—25 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Уhалагдадаг газар дээр кукурузын тарилгые үргэдхэхэдэ мяха үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ арга боломжонуудые үгэнэ» гэhэн гаршаг доро 1964 оной августын 8-да Хойто-Осетиин АССР-эй Кировскэ үйлэдбэриин управлениин «Хумалаг» гэжэ колхозой олон тоото колхозн игууд болон мэргэжэлтэдтэй нүхэр Н. С. Хрущевой хэhэн хөөрэлдөөн эндэ толилогдобо. «Хонишодой эгээн түрүүшын зорилго» гэhэн түрүү бэшэг. В. Тарасовай «Хүрэнгэеэ хаана хадагалхаб?» гэhэн гаршагтай корреспонденци болон бусад мэдээсэлнүүд хэблэгдэбэ.

Хоёрдохи хуудаhанда: Хойто-Осетиин АССР-эй «Хумалаг» гэжэ колхозой колхозн игууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй нүхэр Н. С. Хрущевой хөөрэлдөөнэй түгэсхэл. «Продукци ехээр абахада, ажалай түлөөhэн ехэ» гэhэн статья.

Гурбадахи хуудаhанда: уншагшадай бэшэгүүд — эндэ элдэб мэргэжэлэй хүнүүд өөhэдынгөө hанал бодол, баяр жаргал тухайгаа бэшэнэ, дурадхал hанамжануудаа оруулна.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: республика дотор боложо байhан элдэб hонин; уласхоорондын байдал тухай гадаадын оронуудhаа абтаhан hүүлэй мэдээсэлнүүд толилогдобо.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00190. Зак. № 727.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной августын 12.